

ÚJ KELELET

PARTONKIVÜLI NAPILAP
ALAPÍTÓ FŐSZERKESZTŐ: Dr. MARTON ERNŐ

6 FONT (értéktöbblet adóval) 14 OLDAL TEL-AVIV, 1978. FEBRUÁR 3., PÉNTEK 8992 szám

SZÜNTEL A KATONAI VEGYESBIZOTTSÁG TÁRGYALÁSA

WEIZMAN: »LESZ FOLYTATÁS!«

Szigorú titoktartás övezi a kairói katonai tárgyalásokat — Valószínűleg Szádát visszatérése után újítják fel a megbeszéléseket

Kairó (IFP). — Egelőre bizonytalan időre félbeszakadt az izraeli-egyiptomi katonai vegyesbizottság tárgyalása és az izraeli delegáció tegnap délután Ezer Weizman hadügyminiszter vezetésével visszakereszt a luddi repülőterre. Kairóban az a nézet alakult ki, hogy a tárgyalásokat Anuár Szádát elnök amerikai és európai látogató körútja után felújítják.

A kairói megbeszélésekről, amelyek kedd délután óta a legszigorúbb titoktartás jegyében folytatók le, nem adtak ki semmiféle hivatalos jelentést és mindkét részről mély hallgatásba burkolóztak.

SARTRE IZRAELBEN

Jean Paul Sartre, a 73 éves francia filozófus és író tegnap este ötnapos magánlátogatásra Izraelbe érkezett.

Az író, akinek súlyos látási zavarái vannak, magánitkárával jött és a Ben Gurion repülőtérrel egyenesen Jeruzsálembe hajtott.

A luddi repülőterén, ahová az izraeli delegáció különgepe délután érkezett meg, Ezer Weizman családostól okozott a rá várakozó újságírók hatalmas csoportjának, mert anélkül, hogy akár csak egyetlen szót is szólt volna, egyenesen beszállt a rá várakozó autóbába és azonnal elhajtott a helyszínről. Weizman el együtt visszatért a küldöttség valamennyi tagja, Eliezer Rimon ezredes, a vezérkar tervezési osztályának tisztja kivételével, aki kisszámú izraeli technikus és biztonsági személyzettel felsőbb utasításra Kairóban maradt.

A hadügyminiszterrel visszatért felesége Reuma és fia Saul is.

Weizmann hadügyminiszter azonban a Kairóból haza vezető

repülőúton azt mondta a gép fedélzetén a rádió munkatársának: „Létrejött a kapcsolat. Az elmúlt három hét zökkenő után talán szükséges volt ismét megteremteni a nexust. Ismertettük véleményeinket és igyekeztünk megoldást találni.” Arra a kérdésre, hogy elégedett-e a megbeszélések menetével, a hadügyminiszter így felelt: „Lesz folytatás.”

Begin miniszterelnök:
„NARANCSMÉRGEZŐK NEM LÉTÉSITHETNEK PALESTIN ÁLLAMOT MELLETTUNK”
„Izrael soha sem tér vissza az 1967-es határokhoz”
— Tegnap „narancspánik” volt Európában

Izrael soha sem tér vissza az 1967-es határokhoz és nem jár hozzá ahhoz, hogy tőszomszédságában olyan palesztinai állam jöjjön létre, amelyet példátlan barbár bűnözők uralnának, akik hajlandók Európában gyermekeket is megmérgezni a rancsokkal, hogy ilymódon valamit ártsanak Izraelnek” — mondta tegnap Menáchem Begin miniszterelnök.

A kormányfő hangoztatta, hogy a narancsok megmérgezéséhez hasonló alávaló büntény egyedülálló az emberiség történetében és ez csakis a közepkori vérvádakkal, a „kutmérgezés” kapcsolatos zsidó-ellenes uszítással hasonlítható össze.

Bonn (UPI, Reuter, IFP). — Európában tegnap „narancspánik” volt észlelhető és több helyen megszüntették az árusítást, minthogy izraeli és spanyol mérgezt narancsokat fedeztek fel.

A TERRORISTÁK VISSZATÉRNEK SZIRIÁBA

Algír (Reuter). — Szíria megengedte a palesztinai terroristák, hogy ismét használják Szíriában lévő bázisaikat és az országban rádió leadót is létesítsenek. Ezt közölték tegnap jól értesült körök Algírban, ahol a „vonakodó” arab államok csúcserkeztetést tartják.

MAGYARORSZÁG SZENVED A LEGTÖBBET AZ OROSZ NÁTHÁTÓL

Egész Kelet Európára kiterjed a járvány — A vírus rövidesen Amerikába is eljuthat

Belgrád (UP). — Az „orosznátha” nevű járvány, amely magas lázzal erős fej- és izomfájdással jár, elterjedt egész Kelet Európában.

Magyarország szenved a leg-

Irak tüntető távollétében

MEGNYILT A »VONAKODÓK« ALGÉRIAI KONFERENCIAJA

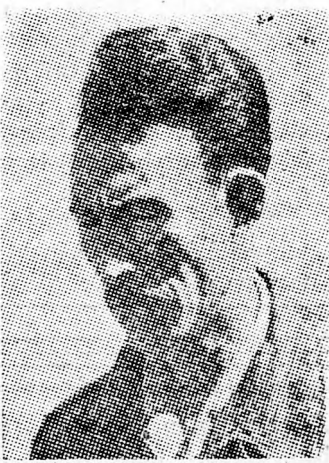
Boumedienne: „Nem Egyiptom népe, hanem Szádát ellen tiltakozunk”

Algír (IFP, UPI). — Az algériai fővárosban tegnap megnyílt a Szádát békekezdeményezését ellenző arab államok, valamint a PFSZ vezetőinek konferenciája, amelynek azonban egyik szembeálló politikai szépséghibája, hogy Irak tüntetőleg távolmaradt.

A bagdadi uralkodócsoport ugyanis nem találja eléggé szélsőségesnek a Szíria, Dél-Jemen, Líbia, Algéria és a PFSZ megbízottai által kidolgozott Szádát-ellenes javaslatokat. Ennek nyomán Chászán el-Bákr iraki elnök úgy döntött, hogy kormánya bojkottálja az algériai konferenciát, amelyen Szíriát Cháfez el-Ászád elnök, a PFSZ-t pedig Jászzer Árafát terrorcsoportok keret szervezetének bandavezére képviseli.

Érdekes, hogy Gádafi ezredes, líbiai diktátor sem jelent meg az algériai csúcskonferencián, hanem helyettesét, Abdul Szálem Dzsáladot, a líbiai katonai junta „kettes számú emberét” küldte maga helyett. Bizonyos verziók szerint Gádafi beteg és ágyhoz van kötve, mások szerint azonban ez nem felel meg a ténynek és a hőbortos politikai cselekedetéről hírhedt líbiai uralkodó valószínűleg váratlanul betoppant majd az algériai konferenciára a tárgyalások kelles közepén.

A konferencia megnyitó beszédét Houari Boumedienne algériai

BOUMEDIENNE „Nem bízták meg”

A RÁDIÓHATÓSÁG DOLGOZÓINAK, BARÁTAIMNAK,

akik mellett volt drágám, férjem,
Dr. MÁRTON LAJOS 571

elhunyta után és mindazoknak, akik részvétüket kifejezték. hálás köszönetem.

MÁRTON PANNI

Szádát-Dáján találkozó New Yorkban?

Egyiptom elnöke tegnap elindult amerikai és európai körútjára — Első állomása Marokkó

Kairó (UPI, Reuter). — Anuár Szádát egyiptomi elnök tegnap elindult észak-amerikai és európai körútjára, melynek során hét államot ejt útba. Egyiptom elnöke először Marokkóban száll le, hogy tanácskozást folytasson II. Hasszán királlyal. Marokkóból érkezik ma este Szádát gépe Washingtonba, ahol Jimmy Carter elnök fogadja a hivatalos látogatásra meghívott Szádátot és két napon keresztül tárgyal vele a Fehér Házban, illetőleg Camp David területén.

Tegnap éjjel jelentették, változás állott be Szádát programjában és Egyiptom elnöke New Yorkba is átrepül, hogy találkozzon dr. Kurt Waldheim UNO-főtitkárral.

Bizonyos körök szerint azon-

ban ez csak hivatalos magyar-izraeli külügyminiszterrel, zat és ködösítés, mert a new-yorki látogatás igazi célja, hogy Szádát ott találkozzon Mose Dá-

Jimmy Carter vallomása:

„KEDVELEM, TISZTELEM, BECSÜLÖM BEGINT”

„Az első perctől kedvelem Szádátot is...”

Washington (Reuter, UPI, IFP). — Jimmy Carter elnök tegnap azt mondta, hogy „kedvelni, tisztelni és nagyra becsülni” Menáchem Begin izraeli miniszterelnököt lelkes istenhite miatt.

Carter hozzátette, hogy „az első perctől kedvelte” Anuár Szádát egyiptomi elnököt is, aki ismételtelen hangoztatta előtte, hogy az egyiptomiak és a zsidók egyaránt Ábrahám fiait. Az amerikai elnök a keresztények, zsidók és muzulmánok kapcsolatáról beszélt a Kongresszus megnyitása alkalmából rendezett hagyományos ünnepi reggelin.

A külügyi- és hadügyi albizottság javaslata:

IZRAEL UJ HARCIREPÜLŐGÉPET TERVEZ

„Árje” lesz a neve a 2.5 Mach sebességű gépnek — A fejlesztési és előállítási költségek 440 millió dolláros beruházást igényelnek — A döntés egyik rúgója, hogy számolnak az F-16 gépek késedelmes le-

szállításával

Ha az illetékes tényezők jóvá hagyják, akkor az izraeli légi haderő hazai gyártmányú, követ kezű modern harcirepülője a Kfir továbbfejlesztett típusa lesz és így az „Árje” (Oroszlán) nevet kapja. A Kfir, mint ismeretes, „ifjú oroszlán” jelent.

A Kneszet külügyi- és hadügyi albizottsága, amely támogatja a tervet, szerdán adta ki az idevonatkozó jelentést és ebből kitűnik, hogy a gép előállításához 450 millió dollárra van szükség.

A gép gyakorlati előállítása még nem kezdődött meg és a légihaderő szakértői még nem adták meg hozzájárulásukat. Az előzetes tervekben azonban kitűnik, hogy a gép 2.5 Mach sebességű lesz. A gép fejlesztési munkálatai 7–8 évet vesznek igénybe.

A jelentés közzététele éles vitára adott okot a külügyi- és hadügyi bizottságban. Chájim Korfu (Chéru) képviselő, a koalíció vezetője, „könnyműségnek” minősítette a programot.

Jicchák Rábin volt miniszterelnök is ellenezte, hogy a bizottság elfogadja az albizottság javaslatait. Vele ellentétben azonban Simon Peresz volt hadügyi miniszter, a Munkapárt elnöke, a terv elfogadása mellett foglalt állást és részletesen ismertette a tervezett gép előállításának előnyeit. A külügyi- és hadügyi bizottság nem fejezte be az ügy letárgyalását.

Külföldi hírforrásokra hivatkozva jelentik meg Luddól, hogy az új harcirepülőgép előállítására vonatkozó határozat egyik indítéka az volt, hogy bizonyos tényezők fennakadásoktól tartottak az amerikai F-16 harcirepülőgépek leszállításában. Külföldi sajtójelentések szerint kiderült, hogy az F-16 még nincs készen operatív bevetésre, más részt pedig az előállító mammutvállalat, a General Dynamic elkötelezte magát más szállítókra és 1983 közepé előtt sem miképpen nem kerülhetnek ezek a gépek Izrael kezébe.

(Vezércikkünk a 2. oldalon)

VÉGETÉRT A GOLANI TÉLI HADGYAKORLATA

A Goláni hadosztály befejezte téli hadgyakorlatait. A gyakorlatok záróakusztusát képező díszfelvonást a Jordán völgyében tartották, ahol Uri Szimchon dandártábornok, a gyalogsági alakulatok és az ejtőernyősök vezérkari parancsörtszifje üdvözölte a hadgyakorlaton résztvevő alakulatokat és kiemelte a Goláni hősi szerepét Izrael fegyveres küzdelmében.

IDŐJÁRÁS

A Meteorológiai Intézet: jelentése szerint ma az ország északi és középső részén esőzések várhatók. A hőmérsékletek: Jeruzsálem 5–13, Tel Aviv 8–18, Haifa 11–17, Beér Séva 10–16 és Ejlát 14–22 fok.

Fájdalommal jelentjük, hogy szeretett testvérünk, nagynénénk

ROSENBERG BLANKA

Arad — Seich-Munisz — Natanja

hirtelen elhunyt. Január 31-én, kedden csendben eltemettük.

Gyászolják testvérei: Rosenberg Bandi, Friedmann Piroksa és a Fröhlich és Beron családok

Fájdalommal jelentjük drága férjem, édesapánk, apósunk, nagyapánk,

KÖRNER AVRAHAM (ARMAND) 571

Trencsén — Mosáv Sáfir

elhunyta.

1978. február 1-én, szerdán csendben eltemettük.

A GYÁSZOLÓ CSALÁD

Sívát ülünk a Körner háznál, Mosáv Sáfir

A nehéz lakáskörülmények miatt
NYOLC CSALÁD ELHAGYTA NABI SZALECH TELEPÜLÉST

A Gus Emunim nyolc települő családja a rendkívül nehéz lakáskörülmények miatt elhagyta a Ramalla környéki Nabi Szalech települést.

A települők elmondották, hogy 60 család szadékozik Nabi Szalechba költözni, azonban a jelen lakáslehetőségek nem teszik lehetővé befogadásukat. A települők jelenleg a régi jordániai rendőrségi épületben laknak, s azt panaszozzák, hogy a hatóságok nem váltották be ígéretüket az épületen kívül építendő lakóházakkal kapcsolatban. Hangoztatták, hogy a kormány

„PNINA” Ltd.
ruha- és kosztümgár.
SZEZONVÉGI KIÁRUSÍTÁS
ALKALOM!
Nyitva 8–17-ig.
Bné-Brák, Háchásmónáim-u. 5.,
tel. 782939

APRÓHIRDETÉSEK 6/117

A LUACHX6 — A MAGA NEMEBEN EGYEDÜLLÁLLÓ APRÓHIRDETÉS
Minden apróhirdetés és „Keresünk” rovat ugyanazon időben megjelenik

6 LAPBAN, 6 NYELVEN
A reklámnak ez a módja a legátütöbbsikert biztosítja minden, a Luach-x6 keretében megjelenő hirdetésnek

Hirdetések felvétele. Lapunk hirdetés osztályán Tel Aviv, Rechov Hárákevet 52, valamint az ország minden hirdetés irodájában.

Magán és kereskedelmi nyomozások

Tel-Aviv Hen Jehuda 104
Telefonok: 232020, 234666

מטוס הקרב "אריה"

ועדת המשנה של ועדת החוץ והביטחון ממליצה על בניית מטוס קרב ישראלי חדש ביותר שיטויר על צורכי חיל האוויר בשנות ה-80 ויביא לאיחולת מגורמי אספקה חיצוניים.

מטוס קרב זה שייקרא בשם "אריה" עורר כבר ויכוח ער בקרב גורמים בטחוניים ומדיניים. יש המצדדים באישור התכנית לפתח ולבנות את מטוס העתיד של ישראל שיצריך השקעה של 440 מיליון דולר. מאידך גיסא, נמצאים בתוכנו גם כאלה שדעתם אינה נוחה מהתכנית לפתח ולבנות מטוס קרב חדש בהשקעת עתק ומעדיפים הפניית המשאבים האלה לאפיקי רווח הברזית.

אין בדינו מידע מספיק, כדי לנקוט עמדה לרפי של ענין. אולם, מבלי להכנס לפרטי תכונותיו של מטוס העתיד הישראלי, עלינו לציין בסיפוק רב את עצם העובדה שמדינת ישראל הגיעה למצבו, שיצירה מטוס-קרב בעל מהירות של 2.5 מאך אינה עוד בגדר חלום רחוק, כי אם אפשרות מממית שהגורמים המוסמכים צריכים עתה להכריע אודותיה.

התיה ההחלטה אשר תהיה, דבר אחד נעלה מכל ספק. רמתה הטכנולוגית של ישראל בכלל והמידע המתוחכם המצויין את התעשייה האווירית המפארת שלנו הם ערובה נוספת לבטחונה של ישראל. עצם פירוטם הידיעה בדבר אפשרות יצירתו של מטוס ה"אריה" נוסף בנו תחושת רגיעה וגאווה מוצדקת.

ישראל שוב המחוייבת קבל עם ועולם, כי היא לא רק צועדת עם הזמן, אלא נמצאת בין הראשונים במדינות התעשייתיות על אף מימדיה הקטנים יחסית.

AZ „ARJE" HARCIREPULŐGÉP

A Kneszet külügyi- és hadügyi bizottságának albizottsága azt indítványozza, hogy állítsák elő Izrael ultramodern harcirepülőgépet, amely megfelel légihaderőnk szükségleteinek a 80-as években is és biztosítja függetlenségünket a külső ellátási forrásoktól.

Ez a harcirepülőgép, amelyet Arje néven jelölnek meg, már élénk vitát keltett biztonsági és politikai tényezők körében. Vannak akik támogatják a harcigép előállítását, illetőleg a tervvel kapcsolatos fejlesztési munkák elvégzését és ezután a tömeggyártást, jöhetnek az 440 millió dolláros beruházást igényel. Másrészt vannak közöttünk olyanok is, akik nem helyeslik az új harcirepülőgép fejlesztési és gyártási terveit ilyen óriási befektetés árán és szívesebben vennék, ha ezeket az erőforrásokat népjóléti célokra fordítanák.

Nem rendelkezünk elégséges információval ahhoz, hogy érdembelleg állást foglaljunk ebben a vitás kérdésben. Anélkül, hogy az eljövendő izraeli harcigép kvalitásainak a részletezésébe bocsátkoznánk, elégtétellel kell megállapítani azt a tényt, hogy Izrael olyan helyzetbe került, amikor már nem tűnik távoli álomnak 2.5 Mach sebességű repülőgép előállítása.

Bármilyen legyen a döntés, egy dolog vitán felül áll. Izrael technológiai színvonalát a különösképpen repülőgépiparunk nagyszabású teljesítőképessége újabb bizonyíték honvédelmi szempontjából. És a hír, miszerint fennáll a lehetősége annak, hogy a hazai ipar előállítsa az Arje vadászgépet, joggal tölt el bennünket büszkeséggel és biztossággal.

Izrael ismételtén demonstrálta a nagyvilág felé, hogy nemcsak lépést tart az idővel, de viszonylagosan kis mérete ellenére is a legfejlettebb ipari államok közé tartozik.

AZ IZRAÉL—AMERIKA KERESKEDELMI KAMARA EREDMÉNYESEN HARGOL AZ ARAB BOJKOTT ELLEN

Baruch Barak, az Izrael-Amerika kereskedelmi kamara elnöke tegnap Tel Avivban megtartott sajtófogadáson elmondta, hogy a kamara eredményes tevékenységet folytat az arab bojkott ellen és sikerült megakadályoznia, hogy néhány amerikai vállalat behódoljon a bojkottnak. Barak, és a kamara alelnöke,

Jorám Ziv, rámutatott arra, hogy a kamara működhet olyan területeken is, ahol a kormányak nincs erre módja. Amerikai kereskedelmi kamarák segítségével sikerült összeköttetésbe lépni amerikai vállalati igazgatókkal és meggyőzni őket arról, hogy ne engedelmesskedjenek a bojkott-követeléseknek.

Az Izrael-Amerika kereskedelmi kamara rövidesen egybeolvad az Izrael és az Egyesült Államok közötti kereskedelmi elősegítő bizottsággal. Ez a szervezet azért létesült, hogy amerikai tőkebefektetőket vonzzon Izraelbe. Tekintve, hogy gyakorlatilag mindkét terület ugyanazért a célért küzd, nincs értelme, hogy külön-külön működjenek.

Az Izrael-Amerika kereskedelmi kamarához 350 olyan izraeli vállalat tartozik, amely export—import kapcsolatot tart fenn az Egyesült Államokkal. A szervezet tavalyi költségvetése 560 ezer font volt. A kamara semmiféle állami támogatásban sem részesül.

UJ KELET USA-BAN
Szerkesztőségi, előfizetési és hirdetési ügyekben felvilágosítással szolgál
COLEMAN KALMAN KAWAN
619 E. 2nd Street BROOKLYN N.Y. 11218
Phones: 633-0543 — 633-0564

TÁRSAT KERESÉK
konfekció gyárba,
a kanadai Torontóban. —
ÉRDEKLŐDNI: TEL: 62 38 87

A Szádát-fesztivál veszélyeiről

Irtta: DAN OFRY

Nincs és nem lehet semmi kétség: Anuár Szádát kiváló hadvezér. Ha nem is a tényleges harcmezőn, de a diplomáciai-politikai küzdelem frontján vitán felül a nagy stratégák között a helye.

Akinek kétségei vannak ebben a vonatkozásban, elég ha áttekinti az elmúlt két hónap sajtótermékeinek címeit. Egyiptom elnöke mindig és mindvégig a pszichológiai hadviselés, a tömeglélektan, a fondorlatos agymosás művésze s bővészekent vizsgálótt A jelek arra mutatnak, hogy ma kezdődött amerikai és európai körútján is jeles eredménnyel szerepel majd.

Joggal tehető fel a kérdés: miben rejlik Szádát megítélésének ereje és szakmai titka? Mi a magyarázata annak, hogy nem csak államfőket, minisztereket és az egyszerű emberek millióit, de sok esetben még az Izraelhez töretlenül hűséges zsidók egy részét is bővkörébe vonja és elhívti velük, hogy ő személy szerint és Egyiptom „már mindent megadott” Izraelnek és a béke csakis a zsidó állam vezetőinek „konokasága” miatt késik.

Mert ezzel tisztában kell lenni: ez volt Szádát okfejtése jeruzsálemi látogatása óta és ezt a lemezt fujja mai nap is. Ezt a hazugságot készült ismét eladni az amerikai televíziósorozatok segítségével és ennek a mesének szemforrató fülbeduruzsolásával akarja megintani tengerentúli testvéreink szolidaritását is.

Anuár Szádátnak ugyanis három világos célkitűzése van jelenlegi utazása során. Szeretné még jobban meepuhítani Jimmy Cartert és tanácsadóit, hogy ennek nyomán Amerika értesse Izraellel masszív nyomását Egyiptom ultimatív követeléseinek a teljesítése érdekében. Ugyanakkor — és ez világszerte is — Egyiptom és az arab világ leaffináltabb utazó üvegnöke nem csak azt akarja elérni Washingtonban, hogy Carter mondjon áment Kairó távolról sem szerénytelen fegyvervásárlási kérésére, de azt is biztosítani szeretné, hogy a különféle arab államok feyvervásárlási kéréseit ittassák egyetlen nagy „csomagügylet” — Izrael irénvével.

Ennek az ördögi okosságú tervnek az előnye, hogy megcsúsznik az izraeli hadfelkészítési kérések elbírálásánál eddig érvényben volt különleges szempont. Hogy az izraeli véderő szükségleteit az arabok végnélküli követeléseivel egy kalap alá helyezik. Hogy, ha mi kapunk F—16 vadászgépeket, akkor Szaudi-Arábia, Jordánia és Egyiptomnak is kell kapnia Phantomokat, F—5 és F—15 gépeket rakétákkal és más ultramodern felszereléssel körítve.

Röviden, — hogy megszűnjön az eddigi elv, miszerint Amerikának, ha nem is írásba felelt, de többször deklarált erkölcsi kötelezettsége volt gondoskodni Izrael olyan méretű és minőségű fegyvervezéséről, hogy egy e dűl képes legyen helytállni az összes arab állam haderejével szemben. Hogy legyünk mi is csak „egy állam a sok közül” a Közelkeleten, mely fegyvereket kér... Hogy ne őrizhessük meg az erőegyensúlyi állapotot az arab országokkal. Annál is inkább, mert válság esetén az arab államok — bármilyen időszaki ellentét legyen is közöttük — mindig összeállnak Izrael ellen és fegyverraktáraik a zsidó-ellenes arab közöspiacot, vagy háborús erőfeszítést szolgálják.

Ezért törekedett Izrael mindig annak érvényesítésére, hogy fegyvervásárlási kéréseit ne a Közelkelet többi államával egy-

temben, hanem azoktól elkülönítve ítéljék meg Washingtonban. Anuár Szádát éppen ezt a hagyományt szeretné aláásni mostani washingtoni látogatása alkalmával.

Ehhez szükséges az amerikai politikában jelentős szerepet betöltő szabad közvélemény. A sajtó, a rádió, a televízió. Sőt, igen fontos az Izrael ügye és érdekei mellett mindig csatasorba vonuló amerikai zsidóság, a proizraeli „lobby” Jeruzsálemben vetett hitének a meglazítása is.

Ezért képezik ezek a célpontok Anuár Szádát látványos körútjának és programjának szerves részét.

Az Izrael-ellenes nagy nemzetközi „prés” tízembelyezésének tehát elengedhetetlen a leghatékonyabb arab reklámfőnök mozgósítása. Ezért utazott el Kairóból maga a szupersztár, akinek részvényei hallatlanul emelkedtek jeruzsálemi vendégszereplése óta.

★

Csak remélni lehet, hogy Jimmy Carterben lesz elég erő és politikai távolbalátás annak megértéséhez, hogy minden további lecsatlakozás az egyesített arab propagandaszekeréhez végső fokozatra Amerikát is megbosszulja magát. Cicero mondta, hogy a béke a győzelem és nem az engedmények árán jön létre.

Ha az amerikai elnök akár csak részlegesen is magává teszi Szádát hamis érvelését, hogy a „béke és Amerika érdekében” Washingtonnak az összes rendelkezésére álló eszközzel nyomást kell gyakorolnia Izraelre az egyiptomi diktátum teljesítésére, úgy Jimmy Carter fatális mellőfoaszt követ el. Közvetítése és Amerika egész „jó szolgálata” bumerángxént fog hatni.

Izraelnek ugyanis nem lehet sem amerikai, sem egyiptomi nyomással müncheni mintájú békére kényszeríteni. A leckét túl drágán tanultuk meg. Izrael nem mondhat le a vitális érdekeiről. A békét nem lehet pusztán Izrael megszorásával tető alá hozni. A mérgezett narancsok idején még világosabbnak és érthetőbbnek kell lennie Washingtonban is, hogy a palesztinai állam irójai falovát Izrael nem engedheti közvetlen szomszédságába és alig 14 kilométerre Natanjától.

Ezt egyetlen felelős izraeli kormány és egyetlen felelős izraeli politikus sem fogja aláírni! A palesztinai időzített bombát nem lehet szaloncukorkaként Izrael asztalára helyezni.

Ez biztos és bizonyos. Mint ahogy kétségtelenül kudarca van itélve Szádát azon terve és átlátású kísérlete is, hogy éket verjen a „látvi, elsősorban az őt mellőző amerikai zsidóság és Izrael kormánya, népe közé. Ez sem fog menni! Ez is halva született ötlet.

Az általános amerikai közvélemény, a washingtoni kormányzat hozzáállása azonban távolról sem olyan magától értetődő. Ebben a vonatkozásban sok kérdőjel mutatkozik. Jó lenne tudni, hogy a mi részünkről is készül valami tájékoztatási elmentáadás. Mert a politikai dzsungelben nem elég az, hogy igazunk van és őszintén békét akarunk. Ezt érzékelteni is kell. Ezt meggyőzően és érthetően a nagyvilág tudomására kell hozni. Az egyiptomi elnök veszedelmes propagandakörútján, az újabb Szádát-fesztivált, valahogyan ellensúlyozni kell.

Ez a feladat! Ez a tennivaló! Nem holnap — ma!

KEDVES SZOMSZÉDUNKNAK
FISCHER IMRÉNEK
80-IK SZÜLETÉSNAJPÁRA
kivánunk hosszú, egészséges életet.
GOLDNEREK

»SUPERCHOM«
NAP-BOILER
Emáll — porcelánnal bevont napsugár felvevők.
10 éves garancia.
Részletfizetésre is.
Részletek: telefon: 03—262652
03—831864
053—28149

UJ!
Megnyílt az elegáns női cipőüzlet és műhely
»BARCELONA«
Tel-Aviv, Hágdud Háivri 31.,
(Tácháná Merkázit)
★ Árúsítás kicsinyben és nagyban
★ Kedvező árak kitűnő munka.
Jöjjön el, meggyőződik

A TÉLI DIVAT EXPORT-FELESLEGEI
(ruhák, száráfánok, kosztümök és zsaketek)
CSAK NAGY MÉRTEKBEK
44-től 54-ig, számottevő engedménnyel.
Kaphatók: T. A. Herzl u. 66., Rotschild 15, sarok
10% további engedmény ezen hirdetés felmutatójának

Ha akar utazni...
MAGYARORSZÁGRA
JÖJÖN BE IRODANKBA:
»ALL TOURS«
HAIFA, Nordau u. 1. Hádár, Tel. 04—666222
Elchanan u. 1, Karmel, Tel. 04—83690

KOHN ILÁNA
Haifa, Hábankim 3., II. em. takarító vállalkozási iroda esti munkára keres takarításhoz
MUNKÁSNÖKET ★ NYUGDIJAST LIFT-KEZELÉSHEZ ÉS HÁZ KARBANTARTÁSHOZ
Tel. 04—531820 — 04—531338

KERESÜNK HAIFÁN, Kármelre
ortodox kóser házba idősebb úr gondozására bentlakással és főzéssel
MAGYARUL, NEMTUL. JIDDISUL BESZÉLŐ ASSZONYT.
Telefon: 04—243170

BÖRKABÁ TOK
SZEZONVÉGI KIARUSÍTÁSA —
NAGY ENGEDMÉNYEKEL
csak február 12-ig
„BIGDÉ CHÉN” ● BLÜTHNER DAVID JUMI
ALLENBY 99 ● I. EMELET ● TEL AVIV
(NAGYTEMPLOMMAL SZEMBEN) Tel. 291693

Keresünk német
GYORS ÉS GÉPIRÓNÓT
angol tudással, félnapra, vagy otthoni munkára
Tel-Avivban.
Jelentkezés: POB. 866, Tel-Aviv „300” számra

„Sophia Loren 43 éves korában, szebb, mint valaha...”
(Time)
SOPHIA LOREN MARCELLO MAISTROIANNI KÜLÖNLEGES NAP
A special day

„Nehedár” gőzmosoda —
Natanjá, ipari negyed,
KERES MOSÓT
Számításba jön olyan ember is (40 éves korig), aki meg akarja tanulni a szakmát.
Jó jövedelem biztosítva. Tel. 053—23292

2-ik hét
„Gát” ● Tel-Aviv
1978. 2. 4., szombattól
„RON” Jeruzsálem
Forum Film

KERESÜNK JERUZSÁLEMBEN
ÁLLANDÓ ÉS ÁTMENETI MUNKÁRA
1. Textil nyomókat/nöket gyakorlatlalt selyem nyomásban. Akkor fizetés
2. Segéd munkásokat
3. Segédnyomókat
Erdeklődni: Tel. 02—810960, Jampolski

★ **HAIFAI MOZIK MÜSORA** ★
ORAH — CSILLAGOK HARCA
ÁRMON — AZ ERŐSZAK (felnötteknek)
ÁCMON — A FIATAL LADY CHATERLY
AMFI — AMERIKAI ÓRLEI
MIRON — A FRANCIA TANITÓNO
RON — DON ÜNNEPSÉGE

Amió gyalások Egyiptonáj-félsz gától érot kel során h viszáltn amelyet togatása Még lásokon sek kérd jelentett ni a föld Felme Szádátot Lehtett nem eg polgárok hész volt a böz letörle Mivel vonlát ségbe, e ló elnő lenzi. h tett izra radjanat tene az kős lak módszet Azok ráeli vis Nilus o falvak k rendelke leges vó Amik zölte, h továbbit bet, mi gyökere jától — zenek, zák az ges beh ru elő Nem jenek te nyítia, gek mé fekbek van, s koláikb tatnak. retében szótól minorit mindöss paganda vel a h Mi a lyek va voltuka nek. Azok amott ző tesz hogy a ben rán pontfát Mi több e tárev hén szó Stern f főszerk ráel” — ne a ke fennsik egyetlet lsmét s rületek kős for len. M ugyana el polit elnöke megteft terelné gát. C szavom dó, ez kíván l mára k egy re künk hogy a mikénn

Zeneélet

Izraeli zeneszerzők bemutatkozása

— Két „Szadná” műhely-koncert a Zeneakadémián —

Ezenként rendez az Izraeli Zeneszerzők Szövetsége hangversenyeket, melyeken új hazai szerzeményeket „in status na zendi” — keletkezési stádiumukban mutat be, nyilvános próbák után azok előadásával. Így nemcsak a közönség, maguk a szerzők is tanulhatnak műveik gyakorlati megvalósításából. Sok eredeti elgondolása már kerül bemutatásra, sok kísérleti munka mellett, melyeknek jelentősége, hogy tanulságul szolgáljanak szerzőknek, hallgatóknak egyaránt. A mostani két műsor keretében véletlenül három „magyarajku” zeneszerző új műveivel ismerkedhetünk meg, közülük csak kettőt hallgathattam meg, a harmadikról más számol be. Nagyobb anyagi hozzájárulás tette lehetővé az együttműködés közreműködését, a Filharmonikusok tagjain kívül két kitűnő énekesnő, Gila Jaron és Ády Ecion magas színvonalú szereplését.

Az 1946-ban Kolozsvárt született Irányi Gábor „Realm”

(Királyság), Stefan Niculescu szövegére szopránzórára és kamarazene-karra írott műve nyitotta meg a „Szadná”-t. Erdekessége, hogy nálunk Ligeti hatásától először találkozzunk a csaknem mindvégig kis hangközökben mozgó zsongászzerűen vibráló zenekarnál, — míg az énekhang nagyobb szabadsággal, harmonikusan olvad az osztatlan jellegetű kísérletbe. Olykor Stockhausen hatása is jelenlétezik a tehetséges és nagyon jólhangzó műben, melyet szerzője egységes vonalban képes összefogni kényes hangzáskomplexumaival. Irányi egyébként 12 éve tanítványa dr. Junger Ervin, jelenleg Haifán élő, a tel-avivi Akadémián előadó zeneszerzőnek, kinek értékes pedagógiai munkáját igazolja, mely szabadságot enged növekedésnek egyéni stílus kialakításában.

Az immár vatikán számitó délamerikai Leon Sidlovsky (47) ezúttal az énekhang extrém hatásainak kiaknázását tűzte ki céljává a helyszínen bemutatott és előadott műveivel, me-

lyet roppantul mulatságosan, egy állatszeliidő, vagy hindu kigyóbüvítő mozdulataival szuggesztív elbájosítással, Ády Ecionnak. Aki is a legnagyobb könnyedséggel uralta a hajmeresztő fekvésváltozókat, az énektechnika egész kompendiumát demonstrálva hálátlan trapézmutatványával. —Zenét azonban nem fedeztünk fel a kitűnő mester szerzeményében...

A második estet Áser Ben-Johanan (48) „Mozaik”-ja nyitotta meg, énekhangra és hangszerekre, öt angol dal szövegére, színesen kombinálva ezek jellemző aláfestését hangszerelésével. — Jozsef Dorfman (Odessa, 1940) két tape kombinációjával adta elő szünet nélkül kitűnően játszott zongoraszólistát, „Viribus” című művében. Jellegzetesen orosz gépe, monotonitásával, gépiesen egységes tempójával, s mégis vannak erőteljes mozzanatai s határozott érzéke az elektronikus és eleven zene szerves összeolvadásához.

Mose Gaszner (Budapest, 1929), Givat-Oz kibuc tagja, sokoldalú tevékenységét gazdagította most Günter Grass „Bádogdob” című novellájára írt „Mobil”-jával, ami a modern zenei terminológiában a megköztött „stabil”-al szemben a szólamkezelés nagyobb szabadsá-

gát, szinte önálló kezelést jelent. Énekhangra s néhány hangszerre, s részben tapekre írta. Hogy a szerző elgondolása és annak kivitele között mily gyakran mutatkozik erős eltérés, szinte ellentmondás, ebben a nagyon invenciózus műben is láthatjuk: tárgya szerint drámainak és tragikusnak van szánva, de ha nem olvassuk el a műfogyarázatot, ellenállhatatlan humor és szellemesség áramlik a puzon groteszk gliszszandókból, vagy az énekhang szaggatott kitérőseiből... Erdekés kísérlet gyanánt Gaszner művét elektronikus kísérlettel (tapekről) és anélkül adták elő, természetesen teljesen különböző hatásokat érve el.

Az összes közreműködők bámulatos odaadással és lelkesedéssel adózták a hazai szerzők „bár micvá”-jának.

PATAKI LÁSZLÓ
Márton Ernő (Kolozsvár, 1946) „A csillagok között” című három harsonára, zongorára és ütőhangszerekre írott műve hangzott el a Szadná első estjén. Első hallásra a hangszínek kitűnő kombinációja és a harsonák sokoldalú kiaknázása ragadta meg a hallgatót. A mű második meghallgatása után már a nemzetközi számára is felbukkannak a kompozíció rejtett kvalitásai: raffinált szín- és cluster-hatások, konzervens logikailag vezetett polifonia, melynek érzékeltetésében főképp az ütőhangszer-csoport lefedettségét, talán mindenekelőtt az osztatlanokra felosztott közből részben. — Meghallgatás után azonnal a meggyőződéssel távoztunk, hogy Márton Ernő nem valószínűleg 1974-ben Romániában élt és megrögzött foglalt helyzet elmaradt évében a hollandiai „Gaudemus” rendezvény meghívottjai között.

HIRES ZSIDÓ ÉS IZRAÉLI MŰVÉSZEK ÁLTAL RAJZOLT ÉS SZIGNÁLT IZRAÉLI MŰVÉSZERMEK REUVÉN RUBIN ÉREM

מדליית ראובן רובין

Az 50 áldásos éven át alkotó Rubinnak számos festménye fellelt kincse a világ legfontosabb muzeumainak és legnevesebb gyűjtői kollektívájának. Izraelben Rubin festményeit a többi között az Izraeli Múzeumban, a Tel-Aviv Múzeumban, a Kneszetben és a Héjchál Slomoban tárlhatjuk. De külön Reuven Rubin múzeum is működik Tel Avivban, a Bialik-utcán.

Az érem leírása: Az érem aranyban és ezüstben bocsátották ki. Mindegyikből mindössze 500 egységet vertek! Az érem elős oldalán a művész önarcképe látható vonalas megoldásban, árnyék, vagy mélység nélkül. Az önarckép a művész 40-es éveiből származik. A művész szignója jobbkézről lent található, balkezéről fent pedig a felírás: „Reuven Rubin 1893—1974.” Az érem túlsó oldalán egy olajfa rajzát látjuk, amely része az 1951-ben festett híres „Utban Franciaország felé” című rajznak. Minden egyes érem meg van számozva és rajta van Reuven Rubin szignója. A kibocsátás végeleges mennyisége 500 aranyban és 500 ezüstben. Az érme csiszoltak és fényezett, fényűző kivitelű fadobozban kerülnek forgalomba és mindegyik dobozban rajta van az izraeli Standard Intézet bélyegzője. Az érem bizonyítványa: Minden érem szettet egy bizonyítvány kísér, amelyet a művész írt alá és az Izrael General Bank Ltd. hitelesített.

Minden szetthez a művész egyik művének szép reprodukciója.
Az érme csak szettekben kerülnek eladásra Minden egyes szett egy arany és egy ezüst éremből áll.

CHAGALL ÁLLAMI ARANYÉREM

Rajzolta és szignálta Marc Chagall
Ezt az állami érmét az izraeli kormány Éremkibocsátó Intézete vertette az állami pénzverdeben. Hatszáz példányban bocsátották ki, mindegyiket megszámozták s ellátták Izrael állama nevével és jelképével. A kiadvány korlátozott mennyisége és művész értéke mind éremgyűjtők, mind pedig műgyűjtők körében rendkívül becsesé teszi. A kiadvány egyes számú példányát maga Marc Chagall kapta meg.

MENNYISÉG: mindössze 600
A FÉM: 22 karátos arany
ÁTMÉRŐJE: 35 mm.
SÚLYA: 30 gramm
RAJZOLTA: Marc Chagall

Minden szetthez a művész egyik művének szép reprodukciója. Minden érmét megszámoztak, szélén pedig angolul és héberül látható az „Izrael állama” szöveg és Menora.

Minden érmét egy külön erre a célra megtervezett dobozban szállítanak. Minden éremhez csatolva az izraeli kormány Éremkibocsátó Intézetének a bizonyítványa, benne az érem leírásával és a kibocsátási szám igazolásával.

JIGAL TUMARKIN ÉREM

Rajzolta és szignálta Tumarkin
Szobrai, festményeit és gyűjteményes kiállításait szerte a nagyvilágban sok műintézetben láthatjuk. Fellelhető Európában, az Egyesült Államokban, de Japánban is. Jigal Tumarkin szobrai a földtől a magas városokig közkért jött díszítik. Minden nehezség nélkül megtalálhatjuk Tumarkint az Izraeli Múzeumban, a Tel-Aviv Múzeumban, a haifai Modern Művészetek Múzeumban, a newyorki Modern Művészetek Múzeumban, a londoni Tate Gallery, a kölni Reichert Múzeumban, valamint Stockholm, Amsterdam, Saint Louis, Philadelphia és más városok muzeumainak a termeiben.

מדליית תומרקין

Az érem leírása: A hátlapon a vészkorszak és az újjászületés emlékművének a rajza és a következő felírás: „A vészkorszak és az újjászületés emlékműve.” Az érem címlapján Tumarkin békeszobrának a reprodukciója látható — domborműve két, vonalal összekötött kéznek. A „Sá'om” szó héberül és arabul jelenik meg, a „Pax” szó latin betűkkel. Szerepel rajta továbbá a „Tel Aviv 70” felírás és az évszámok: „1909—1979”. Minden érem meg van számozva és Jigal Tumarkin szignóját viseli. A kibocsátás végeleges mennyisége: 500 aranyérem Mind csiszolt és fényezett, mindegyik egy művész kivitelű fadobozban kerül szállításra, rajta az Izraeli Standard Intézet pecsétjével. Mindegyik éremszetthez csatolva egy-egy igazolás, amelyet a művész írt alá és az Izrael General Bank Ltd. Trust Company-ja hitelesített.

A Tumarkin-érem egy-egy szettjét adták ajándékba Anuár Szádatnak, Egyiptom elnökének, valamint Menáchem Begin, Izrael miniszterelnökének.

Árusítunk minden aranyból, vagy ezüstből készült izraeli érmét.

The Central Corporation for Distribution fon
Coins & Medals Tel-Aviv, Mendele utca 6, tel: 232620

KÖRKÉP Naranessá ga lélektan

Az izraeli kiskorú bűnözők arányszámának a növekedéséről szóló rendőri statisztikával szinte egyidőben érkezett a hír, hogy a müncheni lélektani kutatóintézet munkatársai felfedezték az ifjúkori agresszivitás megelőzésének döbbenetesen egyszerű módját. A kutatók három éven keresztül tanulmányozták 473 gyermek viselkedését és fejlődését. A kicsinyek egy-egy csoportja más-más színre festett szobában élte az élete első három esztendejét. A lélekbuvárok németes aprólékossgal megismerkedett jelentéséből kiderül, hogy a gyermekek fejlődését érezhetően befolyásolja a szobafalak színe. A fehér, fekete és barna környezetben nevelt gyermekek intelligencia-szintje alacsonyabb, mint az égszínké, sárga, zöld, vagy narancssárga színű szobákban élő társaiké. A leghatásosabbnak a narancssárga bizonyult, mert ez a barátkozó hangulatot is fejleszti. A kutatók munkájának fizetést nem kapó pontosságát vall, hogy ezekben között az iz megállapították: a narancssárga szobában a mosolyok gyakorisága 53 százalékkal nagyobb, az agresszivitás pedig 12 százalékkal alacsonyabb arányban.

Nincs semmi okunk kételkedni az észlelések hitelességében. Csupán a tudományosságukról kell óvni magunkat. Mert erre, gyermekekről lévén szó, mindannyian hajlamosak vagyunk. A mai gyermekek összességét holnap úgy hívják majd: az emberiség. Az emberiségen ugyanis tévesen mindig csupán a felnőtteket értik. A félreértés okát valószínűleg abban kell keresni, hogy az emberiség fogalmát ösztönösen társítjuk tudatunkban az érettség fogalmával, pedig... de ezt most ne vitassuk. A mai gyermekek tehát a holnapi világ irányítói lesznek, s ezért értelmi szintjük és jellemük fejlődése egyáltalán nem közömbös számunkra.

Ha pedig ez a színéktől függ csupán, akkor a világ jövőjének az alakítása roppant egyszerűnek látszik. Ezt a látszatot éppen a kísérletek eredményének számokban kifejezett állapítás pontosságát kell. Ezúttal felmerülhet a kérdés: hogyan alakul Európa sorsa, ha Napoleon narancsszínű gyermekszobájában nevelkedik? Agresszivitása nyilván 12 százalékkal alacsonyabb lett volna. A jeles hadur esetében ez a 12 százalékos jónéhány háborúval kevesebbet jelentett volna, mint ahányat ötélsége a valóságban kezdeményezni kegyeskedett. Ugy látszik azonban, hogy nem volt neki narancsszínű gyermekszobája és ezért pontosan annyi hadjáratra hurcolta el szerencsétlen katonáit, amennyire a történésektől érte-ük. És a történelem emlékeztet az sem sokat változtat, ha a katonák — mindkét tábor katonái — 53 százalékkal gyakrabban mosolyognak a srannelázóporban véreghajtott szuronyrohamban közben, mivel csecsemő korukban ágyacskájukból narancsszínű malfont látták a fejük felett.

A gyermekpszichológusok alapos megfigyelésre épült tapasztalatai azonban rendkívül értékesek. Mindenekelőtt azért, mert világosan bizonyítják, hogy az egészséges fejlődésnek a barátságos magatartásra való hajlam kialakításának egyik feltétele az emberhez méltó életmód biztosítása már zseme gyermekkorban. Márpedig ez nem utolsó sorban annak a környezetnek az anyagi helyzetétől is függ, amelyben a gyermek felnevelkedik. A narancsszínű gyermekszobában való nevelkedés előfeltétele nem a festék beszerzése, hanem a gyermekszobás lakás biztosítása. A nyomorkezegekben felnövő gyermek nem azért mosolyog ki tudta hány százalékkal ritkábban, mert a szoba színe nem az ideális, hanem, mert olyan környezetben él, ahol a kilátástalanság idegessé, agresszívvé teszi az embert.

Ezért a gyermekkori bűnözés-statisztikának a megjavítása, gondolom, szorosan össze-ígg azzal a mostanában oly gyakran hangoztatott tervvel, amely a szegényes családok felzárkózását igéri, s megnyitja az utat a narancsszínű gyermekszobák felé. Amennyiben erre sürgetően törekvünk intézkedés. Fekete-fehéren.

(táblák)

UJ KÖNYVEK: NEHÉZ MÁLHA

Szenes Erzs (Elisvá Szenes) könyve héber fordításban, „Mitán kávéd” címmel — Megjelent az Eked kiadásában

A magyar irodalom művelői ezekben a napokban emlékeznek meg a „Nyugat” alapításának, illetve az első szám megjelenésének hetvenedik évfordulójáról. E nagyjelentőségi, korszakot teremtő orgánumnak Izraelben egyetlen munkatársa, megbecsült lírikusa él: Szenes Erzs.

Ennélfogva rendkívül öröndetes, hogy e kötet kiadása révén a héberül tolmácsolás Szenes Erzs mondanivalója belekerül az izraeli irodalmi élet főáramába és héber nyelvén szól az olvasóhoz.

Egyik nyelvről a másikra fordítani, vagy irodalmi szöveget tolmácsolni sokféle szinten lehet. Szenes Erzs könyvének tolmácsolását — Mose Ron, Nomi Jaron és Smuel Háköhen Weingarten —, valamint Eszter Miron, a kötet szerkesztője — a legmagasabb szint elérésére törekedtek, s munkájuk által szinte azonosultak az írónő szándékával, aki a vészkorszak kegyetlen, hurba vágó emlékeit eleveníti fel a „Nehéz málha” lapjain.

Két síkja van Szenes Erzs elbeszéléseinek. Az egyik — a vészkorszak általános jelenségeinek bemutatása, egy érzékeny költői lélek rezdülései útján, egyben a túlszokott betegesen irtózó stílusaitól hitelességgel.

A másikban — egy szlovákiai kisváros, Michalovec társadalmi viszonyait, szűkebb pártjára zsidóságának az irónóban élő és nem halványuló emlékképet kapjuk irodalmi élményt nyújtó színvonalon.

Az is jellemzi Szenes Erzs szemléletét, hogy permanens módon, tehát soha meg nem szűnő fájdalommal gyászolja a vészkorszakban elpusztított zsidó gyerekeket, s egyszerű módon megfogalmazott, de művészen egymás mellé illesztett szavakból márványkőnél maradandóbb emléket állít nekik. Egyik elbeszélésben Szimchát Torá napját idézi, illetve azoknak a gyerekeknek saját lelkében felvillanó alakját, akik ezen a vídám ünnepon zseblócskájukkal a kezükben táncoltak a templom-

KLEIN MAGDÁT
Secovec—Mihaloveci származású
keresi
E. WAGNER
5369 St. Lawrence Bvd.
Montreal, Que. Canada

KIZÁRÓLAG LOGIKUSAN GONDOLKODÓKNAK

Az a baj, hogy mire az ember a husoszázék mellé kerül, rendszerint már a túlzott zöldségjogasztástól is eltiltották az orvosok.

Más véleményének kiollózása közben is megvágjuk a kezünket.

Csak az számít, amit a vendégek a kapun túl mondanak rólad.

NÁPOLI IMPORTVICC

Szerelmespár andalog a nápolyi sikátorok egyikében. Egyszer csak előugrik egy haramia, s fegyvert fog a fiura: — Pénzt, vagy életet! A fiatal ember gondolkodik egy percig, majd így szól a mellette remegő lányhoz: — Menj az urral, Giulietta. Hiszen tudod, hogy te vagy az életem.

PÁRIZSI IMPORTVICC

A divatos festő és rendkívül csinos modellje, intim kettesben kávéznak a műterem szalon sarkában. Eevszercsak izgatott hangon szól a festő: — Nagyon kérem, Corinne, azonnal vetkőzzön le! — Kérem — feleli hívősen a modell —, de mi történt? — Jön a feleségem, hallom a lépteit. És magára különösen féltékeny.

FILÓZÓFIA A MEGLÉNYZSEBEN

Mi a házasság? Összekerül egy magányos ember, meg egy másik magányos ember. Lesz belőlük két magányos ember.

Némelyik moziban olyan rossz a hangerősítő beüzemelés, hogy visszasirom a némafilmet.

Érdekes volt, amikor a súlyemelő elmesélte, hogy a saját erejéből kiüzdte fel magát.

- ÜDÜLÉS
- ÜZLETI UT?
- ROKONLÁTOGATÁS?
- TURISZTIKA

Csomagoljon! A többivel mi törődünk! BARMILYEN UTÁZÁSI TERVÉVEL

FORDULJON BIZALOMMAL

CITOUR

UTÁZÁSI IRODÁHOZ

T. A., BRENNER 2., (Allenby-sarok)

Telefon: 28-59-59

28-17-55

MAGYARUL BESZÉLÜNK

Minden szerda délután zárva.

IMPORTVICC HELSINKIBŐL

Két sarkkutatató beszélget. — Tudod, Aaro, egyszer olyan hideg volt nálunk a sarki expedíciós kutatómunka idején, hogy féltünk alvás közben becsukni a szemünket, különben odafagyott volna.

— Az semmi, Veikko. Nálunk meg olyan hideg volt, hogy a szavak jéggé fagyva hullottak ki a szánkóból, s előbb felolvastottuk őket, különben nem tudtuk volna megérteni egymást.

LONDONI IMPORTVICC

A filmproducer az új darab forgatókönyvírójával beszélget.

— Kedves barátom, a munka nagyon jó, rövidesen hozzálátunk a forgatáshoz. Előbb azonban arra kérem, kicsit írja át a forgatókönyvet.

— Milyen értelemben? — Némileg egyszerűsítendő az anyag. Olyan legyen, hogy minden tökkelütött barom megértse.

— Világos. Ha szabad kérdeznem, mit nem értett meg, uram?

RÓMAI IMPORTVICC

Lakodalmom van egy római étteremben. A szép Mariella és szíve választotta, Ignazio lakodalmom. Ott van Dario is, a vőlegény legjobb barátja.

A hangulat tetőfokán Mariella, a szép menyasszony, odalép Dariohoz: — Te igazán a legjobb barátja vagy Ignazionak. Mit gondolsz, szereti fog engem az esküvő után is?

— Ez nem kétséges? — Miért vagy benne olyan biztos?

— Mert a legjobb barátom évek óta. És tudom, hogy mindig rajongott a férjes asszonyokért.

CHICAGOI IMPORTVICC

Elegáns hölgy lép be a fegyverkereskedésbe.

— Parancsoljon asszonyom! — így a kereskedő.

— Kérem, én tegnap vásároltam itt egy revolvert. Most visszahoztam. Szeretném visszakapni a pénzemem.

— Miért asszonyom? Talán nem felelt meg a portéká?

— Először is csőtörőket mondt. Másodszor később, az este folyamán kibékültem az udvarlómmal.

KÁDAR BÉLA, HERMAN LIPÓT, NEGRÁDI ÉS MAS MÁRKÁS FESMÉNYEK

KLEIN ANDRÁS
Tel.-Aviv,
Rothschild 89,
TELEFON: 623-759

Mindenféle új munkák rendelésre, javítások és átalakítások
KÁRPITÓZOTT BÜTÖRÖK terén
PERL TIRORNÁL,
T. A., Slomo Hámelech 58,
tel. 23 41 62

DÁN DALMÁT:

SZÓJÁTÉKOK

Tulzó altruista — számáritánus
Halkszavú diktátor — csöndespotá
Rossz suly — hamiskál
Kuweiti katona-gunynev — olajsevjk
Embrevő férj — kannibáál
Közkeleti bonviván — Rudolf Levantino
Dilettáns művész — artra vetett hal
Hivatalos magyarázatok a nemzetgazdaság helyzetéről — mesek-mesék
Kisméretű lokál — bárka
Zsid. tervezőmérnök — Kohnstruktör
Tul hangoz bakfis — riccsaj
Egy különleges kegyetlenséggel elkövetett gyilkosság körülményeinek kivizsgálására alakított rendőri bizottság — vérváád
Vendéghaj-üzlet — parókia
Tulbuzgó repülőtéri vámtisztviselő — Iudnyik
Névtelen senki — anoniemand
Parázs szombat-tüntetés a Meá Sárímban — Neturel Ká-ráte
Kivilágított toronyház — felhőkvarcoló
Az izraeli nemzeti hajózási vállalat neve a leépítés után — CIM-cum
Kubai fűhajós — Castronauta
Jiddisül beszélő asztaltársaság — Git-Egypt
Kerítőnő — vadházasságközvetítő
Többszínű sárcipő — tarkalocsni
Női jégtáncbajnokság — görkorsolyaverseny
Pénzövár görög színpadi szerző — drachmairó
Hebeburaya detektív — hübele bálás
Kétes alibi — aligbi
Régi malac film felújítása — sexhumálás
Privát óvoda — ma-gán
Gólyás bukaresti kolonád — románc
Kínai húsétel — mó-csing
Malac rajzoló — pomografikus
Manikürdij — lakkbér
Sajtófogadások büftéiben lebzselő újságíró — zsur-na-lizsta
Lusta kénjavító — rest-aurátor
Haspók héber író — Sólét Alechem
A Szovjetunió déli részéről alijizgott imposztor olé — gézengruz

EGY KUPICA BÖLCSESSÉG

A szépségverseny humanista felfogású zsűrije úgy döntött, hogy a 72 éves Lébenstock-Borbála legyen a szépségkirálynő, mert 52 éve lankadatlan szorgalommal küzd ezért a címért.

— Figyelmeztetem, én nem vagyok az nő, akivel egy órai ismeretség után össze lehet veszni...

Nemsokára még egyszer annyi autó fut az országutakon, mint manapság, és nemsokára még egyszer annyi gyalogos fut majd az autók elöl.

PÁRIZSI IMPORTVICC

Anya és lánya beszélget.
— Szóval, nincs segítség, anyu. Szerinted minden férfi vadállat.
— Igen kislányom. De azért ne keseredj el. Ez hozzáállás kérdése csupán. En például kislánykorom óta imádom a vadállatokkat.

PESTI IMPORTVICC

A lány és a fiu beszélget.
— Hát persze, hogy te vagy első férfi az életemben. Csak egyet nem értek.
— Mit, drágám?
— Miért van az, hogy ezt az ostoba kérdést minden fiu annyira firtatja.

A KITUNÓ DIVAT-HÁZ

Genia Ltd.

ÁLTALÁNOS KIÁRUSÍTÁS tatarozás miatt.
ENGEDMÉNYEK 45%-IG
KOSZTUMOK, KABÁTOK, RUHÁK,
Őszi-téli és 1978 tavaszi divat választék.
TEL-AVIV, Allenby 42., tel. 55357

A NAGY SZEZONVEGI KIÁRUSÍTÁS KÖZVETLENÜL A KÉSZÍTŐTŐL
OFNÁT OR-ELIT-nél
Női és férfi kabátok, zaketek, battledresssek bőrből, nagy mértékben is és külön rendelésre.
Haifa, Herzl 79, I. em., tel. 667661

MÉR UZIELI:

A PIRÁMIS

A piramis az ősi birodalom építőmunkás szakszervezete kezdeményezésének a gyümölcse. Az egész ott kezdődött, amikor a birodalom mérnökei megterveztek egy rendkívül impozáns épületet, hogy az óriás kockatömb örök időkig dicsérje a Fáraót. Az egész nép elragadtatással szemlélte a tervet, s mindnyájan megállapodtak abban, hogy a kocka a legszilárdabb, legkitartóbb épület-forma.

A szerződést mind a százezer építőmunkás aláírta, s egy szerencsésnek remélt órában megkezdtek az építkezési munkálatokat. Amikor az első kötbömb le volt rakva, odamentek a munkások a vezetőséghez és ezt mondták: „Ezer bocsa-

nat, de nem is sejtettük, hogy ez a munka ennyire nehéz. Hát még most, amikor majd mindenegyes követ fel kell cipelnünk az emeletre! Követeljük, hogy az emelethez tíz perccel kevesebb követ használjunk fel.”

„Hát jó, mondták a Fáraó megbízottai, legyen tíz perccel kevesebb, de további engedmény nincs”. Azzal a munkát újrazedték, lerakták a második kötbömb-sort, akkor a munkások munkaviszályt hirdettek meg: „Márpedig az szóba se jöhet, hogy ezt így folytassuk. Minden emelethez egyre magasabbra kell a követeket felcipelnünk, mit akarnak tőlünk? Vagy levesznek még tíz perccel a következő emelet köveiből, vagy pedig felejték el ezt az egész építőkockát?”

„Hát még mit nem? — üvöltött a főmérnök? „Minden egyes emeletnél tíz perccel kevesebb legyen a kő? Akkor hogy néz majd ki ez a kockaépület?”

„Piramis lesz”, felelte a szakszervezeti bizalmi.

„Piramis? Maguk megbolondultak” — zokogott a főmérnök. „Talán csucos bohócsüveget építünk mi itt? Az egész történelem rajtunk fog rohogni!”

„Le a kalappal az ön terve előtt”, mondta a szakszervezeti bizalmi, „papíron gyönyörű, de mit képzel, hány követ lehet majd a legfelsőbb emeletre felcipelni? Maximum egyet! S azt is csak azért, nehogy még ránk, a munkásokra fogja valaki, hogy megbuktattuk az akciót.”

S ami ezután elkészült, az a Hét Világcsoda egyike.

GERVAI FURS HAUTE COUTURE
68 BEN YEHUDA ST. TEL-AVIV, TEL. 226724
LISTED BY THE MINISTRY OF TOURISM

Glück az ismert szalamber
TAPETA, P.V.C. SZAKVIZLETE
RAMAT-GÁN KÖZPONTJÁBAN, HAROE 7,
a postával, Sekemmel szemben * Tel. 720807
Óriási választékban külföldi tapéták, linoleum, modern csillárok, fogasok, telefonpolcok. Nézze meg raktárunkat, vételkényszer nélkül. Vállalunk munkát otthonán. garanciával.

Az üzemanyagszállítás biztosítására

Rögzítőparancs egy tartályhajó 27 tengerészének

„Engedelmeskedni fogunk a parancsnak” — A közlekedésügyi miniszter: „A kormány mindent megtesz a törvény érvényesítésére”

Tegnap este rögzítő parancsot kapott egy Éjlóban horgonyzó izraeli tartályhajó 27 tengerésze. A rögzítő parancsok az idevonatkozó törvény értelmében felszólítják a tengerészeket hogy azonnal vegyék fel újra a munkát.

A rögzítőparancsokat a kormányhatározat értelmében adták ki, amely felhatalmazza a közlekedésügyi minisztert, hogy éjjen törvényben foglalt jogával, a rendkívüli állapotokra vonatkozó rendelkezés értelmében.

A rögzítő végzéseket az Ar kija menetrendszerű repülőgépen vitte Tel-Avivból Éjlába a közlekedésügyi minisztérium megbízottja, aki felment a tartályhajó fedélzetére és átadta minden egyes tengerésznek a rögzítő-parancsokat.

Méir Amit közlekedésügyi miniszter tegnap a rádióban adott nyilatkozatában azt mondta, hogy

a rádióban hallotta a tengerészek nyilatkozatát, amely szerint betartják a rögzítő parancsokat, ha azok kiadásra kerülnek és bízik benne, hogy az valóban így is lesz. A közlekedésügyi miniszter

MEIR AMIT: A rádióban hallottam...

lesz a hadsereg igénybevétele és a maga részéről bízik benne, hogy ilyesmi nem fog bekövetkezni.

„Ha azonban a tengerészek még sem engedelmeskednének a rögzítő parancsoknak, úgy a kormány megteszi mindazokat az intézkedéseket, amelyek jogállamban végrehajtának a törvény érvényesítésére”.

A rögzítő parancsok kibocsátását megbeszélés előzte meg a közlekedésügyi miniszter, a miniszterelnök és a pénzügyminiszter között, habár a kormány már néhány nappal ezelőtt felhatalmazta a közlekedésügyi minisztert, hogy ha szükségesnek látja, bocsássa ki a rögzítő parancsokat.

A Kikötőhatóság vezetősége tegnap megbeszélést folytatott arról a helyzetről, amely a kikötőkben a tengerész-sztrájk folytán kialakult. Jicchá Ráháv, a Kikötőhatóság igazgatója elmondta, hogy a sztrájk kitörése óta a hatóság mindent elkövetett, hogy megakadályozza a kikötők eltorlaszolását a sztrájkban résztvevő hajók által és gondoskodott a kikötők és berakodó munka folytonosságának biztosításáról. Ennek köszönhető, hogy a kikötők a sztrájk ellenére csaknem teljes kapacitással dolgoztak és csak a legutóbbi napokban mutatkozott bizonyos munkanélküliség a munkások között, tekintettel arra, hogy a sztrájk miatt kevesebb hajón van rakodómunka.

POLANSKI PÁRISBA SZÖKÖTT

Párizs (UPI, Reuter). — Roman Polanski, a lengyelországi születésű, francia állampolgárságu, világhírű filmrendező, aki Kaliforniában bűnügyi eljárás alá került, 13 éves kiskorú leányával való nemi kapcsolat címén megszökött Amerikából mielőtt itélathirdetésre került volna sor és tegnap Párizsba érkezett.

KÉT HALALOS

KÖZLEKEDÉSI SZERENCSETLENSÉG

Egy katonalány és egy 76 éves férfi vesztette életét — Hatan megebesültek

A rámát-gáni Meszubim útkereszteződésénél tegnap közlekedési szerencsétlenség során életét vesztette egy katonalány, hatan pedig megebesültek.

Egy tartályautó közeledett északi irányból az útélágazáshoz, amikor a közlekedési lámpa hirtelen tiltást jelzett. A tartályautó előtt haladó kisebb személyautók fékeztek és a tartályautó is fékezni próbált, azonban valamilyen oknál fogva nem tudott és behajtott az előtte lévő autósorba. Összesen hét autót érintett a baleset, közöttük volt egy katonai jeep, amelynek ajtaja kiszakadt, a bennülő katonalány, Támi Mendelbaum kizuhant és a tartályautó kerekei alá került. A helyszínen életét vesztette. — Más autók utasai közül hatan megebesültek. A tartályautó sofőrjét kihallgatás céljából előállították.

Szerdán éjjel a Tel-Aviv—Petach Tikva úton egy tender elgázolta Jiszráél Kartman 76 éves tel-avivi lakost, amikor az átment az úttesten. Kartman súlyos állapotban szállították kórházba, ahol azonban az orvosok minden erőfeszítése sem tudta megmenteni és belehalt sebeibe. Vizsgálat folyik a szerencsétlenség körülményeinek megállapítására.

AZ ÖNKÉNTESNŐK EGYEDÜL MARADTAK...

Jelentették, hogy Tel Avivban a feminista mozgalom elsősegélyközpontot létesített nemi erőszak

áldozatává vált nők számára. A mozgalom „Nem vagy egyedül” kezdetű hirdetéseket tett közzé a lapokban, — az elsősegély állomáson ügyeletet vállaló önkéntes nők azonban a megnyitás napján — egyedül maradtak, mert egyetlen segélykérő nő sem jelentkezett... A mozgalom ismételt felhívással fordul minden nőhöz, aki jogi, lelki, vagy bármilyen más segélyre szorul nemi erőszakkal kapcsolatban, forduljon a központoz, a 03 - 220 420 telefonszámon.

PETÁCH-TIKVA

Ráánáná — Herzlia

Friedmann Náftáli (Wiesel)

sírkőfaragó műhely

Sírkövek márványból és műkőből * 35 éves szakmai gyakorlat.

Központi iroda: Kirját-Saul. tel. 471504 — 476279.

Iroda a petách-tikvai lakáson:

Hárisonim u. 8., (a főposta mellett), tel. este 6—8 közt 904792.

UJ KELET

PÁRTONKIVÜLI NAPILAP

TEL-AVIV, RECHOV HARAKEVEI 52, P.O.B. 831 • TELEFON: 30011

A szerkesztőség nem felel a hirdetések tartalmáért.

Kéziratokat nem örlünk meg és nem küldünk vissza.

Az olvasóleveleket kérjük lehetőleg üröppel, de legalább olvashatóan érni és pontos címmel ellátni. Névtelen vagy személyeskedő, sértőhangú leveleket nem közlünk.

A MIFÉL HÁRÁUSZ SORSOLÁSA

A tegnap megtartott 5/78 számú sorsoláson a 687675 számú sorsjegy nyerte az egymillió fontos főnyereményt.

100 ezer fontot nyert a 028863 számú sorsjegy;

50 ezer fontot nyert a 453541 számú sorsjegy;

25 ezer fontot nyert a 098081 és a 600987 számú sorsjegy;

10 ezer fontot nyert a 056592 és a 701647 számú sorsjegy.

Az alábbi végződési sorsjegyek a következő nyereményeket kapják:

5000.— font 29262 41842 49204 72311 77707 1000.— font

14371 37773 38350 50477 53679 54950 64564 67851 84835 85627 89505 98064

500.— font 2668 7406 8401

200.— font 0140 0210 0773 0904 1138 1879

1885 1927 2055 2276 2419 2634

2695 2705 2838 2895 3177 3499

3603 3644 3878 3928 4127 4676

5552 5608 5679 5980 6014 6040

6084 6181 6350 6398 6425 6595

7453 7788 8500 8739 8853 9060

9252 9314 9519 9521 9598 9922

9937 9975

A 8-cal végződő sorsjegyek visszanyerték a 15.— fontot.

ÜZEMANYAGTÖLTÉS AZ ÜRBEN

Moszkva (Reuter, UPI). — Az úrhajózás történetében először fordult elő, hogy úrhajósok üzemanyaggal töltöttek meg úrkutató állomást. Ezt a rendkívül komplikált feladatot a két szovjet kozmonauta, Jurij Romanenko és Georgij Gresco hajotta végre a Szaljut6 úrkutató állomáson. Az üzemanyagtöltés azért is volt rendkívül veszélyes, mert ahhoz lökhajításos gépekkel kellett használni benzint és folyékony oxigén keveréket kellett a motorba töltetni, ami rendkívül gyorralony.

A két kozmonauta 55-ik napja tartózkodik az űrben és szakértők szerint a jelen akció a leg sikeresebb közé tartozik a szovjet úrkutatás történetében.

Felejtethetlen drága feleségem, édesanyánk, nagy anyánk, testvértünk

Baumzweig Ávráhamnéné 571

szül. KLEIN MARGIT PNINA

Kolozsvár — Kfár Jona

MÁSODIK ÉVES ÁZKÁRAJÁT

valamint drága fiam, bátyánk, nagybátyánk

JICCHÁK 571

ÖTÖDIK ÉVES ÁZKÁRAJÁT

1978 február 5-én, vasárnap délután 3 órakor tartjuk a kfár-jónai temetőben.

A GYÁSZOLÓ CSALÁD

Szeretett drága férjem

Sternheim Ladislav 571

slosimján

ÁZKÁRÁT ÉS SÍRKÓAVATÁST

tartunk február 7-én, kedden délután 3 órakor a kirját-sauli temetőben.

Találkozás a temető bejáratánál.

FELESEGE ÉS BARÁTAI

Felejtethetlen drága férjem, édesapám, öcsém, sógorom, rokonunk

Strasser Jesájáhu (Saj) 571

Nagysalló — Haifa

slosimja leteltével

ÁZKÁRÁT ÉS SÍRKÓAVATÁST

tartunk 1978 február 5-én, vasárnap délután 3.30 órakor a haifai új temetőben, Kfár Számir.

Találkozás a főkapunál.

Ezúton mondunk köszönetet mindazoknak, akik mélyszégyes fájdalomukat részvétükkel enyhíteni igyekeztek.

A GYÁSZOLÓ CSALÁD

Felejtethetlen drága férjem, apám, apósom, nagyapám, sógorunk

Rosenthal Adolf (Ávráham Cvi) 571

Balmazújváros — Pásztó — München — Bné-Brák elhunytának slosimja leteltével

ÁZKÁRÁT ÉS SÍRKÓAVATÁST

tartunk 1978 február 6-án, hétfőn délután 3.30-kor a petách-tikvai temetőben.

Autóbusz indul 3.15-kor a lakástól, Bné-Brák, Jona Hánávi-u. 25.

A CSALÁD

Felejtethetlen drága férjem, apám

Kaufman Árpád 571

Szatmár — Ausztrália

ÁZKÁRAJÁT ÉS SÍRKÓAVATÁST

1978 február 5-én, vasárnap délután 3 órakor tartjuk a rámátájimi temetőben.

Találkozás a kfár-szábi Mistrára előtt.

Erdeklődés: tel. 722815.

A CSALÁD

Felejtethetlen drága férjem, édesapánk, apósnak, nagyapám

LÉBI DÁVID 571

Szatmár — Haifa — Kirját-Chájim

ÁZKÁRÁT ÉS SÍRKÓAVATÁST

tartunk 1978 február 6-án, hétfőn délután 3.45 órakor a haifai új temetőben, Kfár Számir.

Külön autóbusz indul délután 3.15-kor a lakástól, Kirját Chájim. Sdérot Warburg 21.

A GYÁSZOLÓ CSALÁD

Felejtethetlen drága anyánk, nagyanyánk, dédanyánk, rokonunk

Rosenfeld Klára 571

szül. KNÖPFER

Budapest — Naharia

ELSŐÉVES ÁZKÁRAJÁT ÉS SÍRKÓAVATÁST

1978 február 5-én, vasárnap délután 3 órakor tartjuk a nahariai temetőben.

Találkozás a temető új bejáratánál.

A GYÁSZOLÓ CSALÁD

Felejtethetlen drága anyánk

Spitzer Sosáná (Rózsi) 571

slosimja leteltével

ÁZKÁRÁT ÉS SÍRKÓAVATÁST

tartunk 1978 február 7-én, kedden délután 3 órakor a haifai régi Kármel-parti temetőben.

Találkozás a főbejáratnál.

Ezúton mondunk köszönetet mindazoknak, akik mély fájdalomunkban mellettünk voltak.

Gyászolják leányai:

GOLDSTEIN LILY.

RESEF NOMI

és családjaik

Megboldogult drágánk

Schwartz Jiszráél (Izidor) 571

(Segesvár) — Herzlia

ELSŐÉVES ÁZKÁRAJÁT

1978 február 6-án, hétfőn délután 16 órakor tartjuk a herz'iai temetőben.

Autóbusz indul 15.45-kor a háztól, Herzlia, Nevé-Ámál, Sikun Mizráchi 488.

A CSALÁD

Szeretett drága feleségem, rokonunk

SZÉKELY BORI 571

slosimja leteltével

Rákospalota — Kirját-Jám „B”

ÁZKÁRÁT ÉS SÍRKÓAVATÁST

tartunk 1978 február 9-én, csütörtök délután 3 órakor a Cur Sálom-i temetőben.

Külön autóbusz indul a háztól. Kirját Jám „B”, Sikun Cává Kéva 3/2 délután 2.30-kor.

A gyászoló család nevében: férje: SZÉKELY LÁCI

Drága apánk, nagyapánk, apósnak

LÁSZLÓ ERNŐ Cvi 571 szerkesztő

elhalálzásának 21-ik évfordulóján, február 9-én, csütörtökön

ÁZKÁRÁT

tartunk a Hár-Hámenuchuton, Jeruzsálemben Autóbusz 3.30-kor indul a Nárkisz utcából.

A CSALÁD

Rámát-gáni gimnazisták levele:

„BIZUNK BEGIN MINISZTERELNÖKBEN”

„Helyre akarjuk hozni a téves benyomást”

A rámát-gáni Ohel Sém gimnázium hetedik és nyolcadik osztályos növendékei a héten levelet küldtek Begin miniszterelnöknek, melyben kifejezésre juttatták bizalmukat a miniszterelnök iránt és egyben tiltakoznak más tel-avivi és rison-lecioni középiskolások diákok levele iránt, — melyben, mint ismeretes, — arra szólították fel a miniszterelnököt, hogy ázzonnal és minden körülmények között kössön békét az arabokkal.

„Mi úgy véljük, — írják az Ohel Sém diákjai — hogy ez a levél nem képviseli az izraeli ifjúságot és ezért helytelennek látjuk, hogy helyreigazítsuk azt a téves benyomást, amelyet ezek nek a diákoknak levele kellett”.

„Nem tekintjük magunkat egy esetleges háború áldozatainak, amely azért törne ki, mert a miniszterelnök nem köt békét. Min ket megdöbbent ez a felfogás. Valamennyiünk közös nevezője az őszinte szándék tartós béke

KÉT ÉVRE ÍTÉLTÉK

A TOLVAJ RENDŐRT

A tel-avivi bíróság tegnap két évi tényleges és két évi feltételes börtönbüntetésre ítélte Rubin Buszkillát, aki a múltban rendőr volt és ebben a minőségében lopott olyan helyeken, ahová betérés után kiküldték nyomozni.

Buszkillát lopás és hivatali visszaélés vádjában mondták ki bűnösnek.

A 26 éves Buszkilla letartóztatása után azt mondta, hogy tudomása van arról, miszerint más rendőrök, illetve rendőrtisz-

tek is elkövettek hasonló lopásokat. Az „információ” ellenében megállapodást kötött a vád hatóságával, hogy nem vonják felelősségre. Miután azonban kiderült, hogy hazudott, hatály talanították a megállapodást és bíróság elé állították.

Hagyományos himzéseket készítő műhely

- * Tóraszekrény függönyök
- * Tóra köpenyek
- * Tálit és tfilin zacskók

„Máásze Rokém”

Kiállító- és eladási terem Bné-Brák, Cházon Is-u. 3., tel. 784653.

UJ KELET NAPILAP

TEL-AVIV,

Rehov Hárakevet 52.

Telefon: 30011

Főszerkesztő:

S. HIMMELFARB

Feladószerkesztő:

O. SCHÖN

Kiadó: Máhá B.M.

CEAUSESCU ROMÁN ELNÖK 60 ÉVES

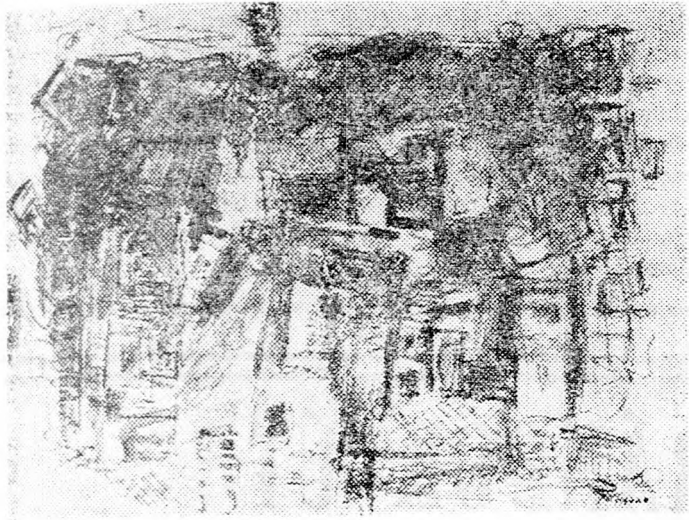
Nicolae Ceausescu román államelnök a napokban ünnepli 60. születésnapját. Azok is, akik nem értenek egyet világnézetével és politikai álláspontjával, kénytelenek elismerni, hogy az elnök, aki 10 éve irányítja Románia ügyeit, sokat tett országa fejlesztéséért. Románia, amely azelőtt fejletlen agrárállam volt, hosszú utat tett meg az iparosítás és a modernizálás terén. Románia gazdasági

fejlesztésének üteme világszerte is a legmagasabbak közé tartozik, sőt jelentéseik szerint, tavaly, a súlyos földrendésgést követő évben is növekedett. Hazája nemzetgazdaságának fejlesztésével egyidejűleg Ceausescunak sikerült szerteágazó és intenzív kereskedelmi kapcsolatot kötni a világ minden részében lévő országokkal, tekintet nélkül azok politikai és társadalmi felépítésére. Mi

több: rugalmas és független politikája révén Romániának sikerült pozícióját nemcsak Európában, hanem a nagyvilágban is megerősíteni anélkül, hogy ezzel ártott volna a varsói paktumban betöltött feladatának. Ceausescu ügyes politikája révén Romániának ma nemcsak a kelet- és közép-európai országokkal vannak kftünő kapcsolatai, hanem a nyugati államokkal, valamint az ugynevezett harmadik világhoz tartozó országokkal is.

EGY ISMERT VÁTIK MŰVÉSZ

Pinchász Avramovics egyike az első errec-jisraeli festőművészeknek, s alapító-tagja egy forradalmi csoportosulásnak.

P. AVRAMOVICS: TAVASZI HANGULAT

az Ofakim Chádásim-nak (Uj Horizont), amely a harmincas évek idején merész, absztrakt alkotásaival kissé megbotránkoztatja az akkori polgári íjsívet. Azóta sok idő telt el, és Avramovics, mint azanyian mások, szintén visszakanyarodott a figurális festészeti irányhoz.

Mostani kiállításán azonban — Tel-Aviv, Glückson u. 7. Julie galéria, — egy néhány szép, nyugodt hangulatu absztrakt képet is bemutatja. Különösen nagyformátumu olajképe ragadta meg figyelmünket, amely egyszerűségében nesteri alkotás: a festmény háromnegyed része sima, fekete olaj, s csak felső kis sávján ragyog messziről, mint távoli, elvárszólt város, apró fények sorozata. Három dimenziós kép benyomását kelti.

A kiállítás legnagyobb része hangulatos félabsztrakt és figurális, impresszionista emlékeket idéz. Főleg táj-emlékeket, számos világos színben, amelyek közül a kék a domináló.

ÁVIGDOR MEHLER — Párizs szerelmese

A fiatal — még huszas éveit taposó — festőművész nemrégén tért haza egyéves párizsi tanulmányutjáról. Ragyog a szeme,

A. MEHLER: ÖNARCKÉP

ha erről beszél, különösen méltányolja a Louvreban tett sorozatos látogatásait, a fázrsztó, de érdekes és élvezetes kurzusokat, a nemzetközi, sok, elvű művészialokkal való találkozásait.

Avigdor Mehler a kifulladás háboru súlyos sebesültje, aki hosszú kórházi kezelést és lábadozást követően kezdett k...-lyan foglalkozni a festéssel. A Rosenfeld galériában — Tel-Aviv, Dizengoff 145 — kiállított képeinek egy része párizsi élményeit örökíti meg, utcákat, tereket, házakat, embereket, félabsztrakt és figurális, vegyes technikájú olajképeim, guásain és fekete-fehér rajzain. Jó rajzkészsége és színezéke biztosíték arra, hogy a fiatal festőművész alapos, kitartó munkával az izraeli élvonalbeli festőművészek közé dolgozza fel magát.

Dr. MARTON GIZELLA

A román államelnök önálló politikájának egyik megnyilvánulása az volt, hogy nem követte a kelet-európai országok példáját és a hatnapos háboru idején nem szakította meg diplomáciai kapcsolatát Izráellel. Az elmúlt 11 év fejleményei a román külpolitika helyességét igazolták.

Az Izráellel való kapcsolatok és jóviszony nem zavarta Ceausescut abban, hogy még szorosabbra fűzze az arab országokkal való kapcsolatát, de két izraeli miniszterelnök egymást követő látogatása nyomán Ceausescunak módja és alkalma volt arra, hogy fontos mondatnánk központi feladatot töltsön be a közkeleti békekedzémnyezésekben.

Jigál Hurwitz ipar- és kereskedelmiügyi miniszter legutóbbi bukaresti látogatása szintén hozzájárult a két ország közötti gazdasági kapcsolatok továbbfejlesztéséhez. Egyidejűleg Románia hivatalos látogatóra hívta meg az izraeli Munkapárt vezetőit. A pártküldöttség élén, egy rövidesen Bukarestbe utazik, Simon Peresz, az ellenzék vezetője áll majd. Ez további jele annak, hogy Románia folytatja a közkeleti béke érdekében kifejtett eddigi tevékenységét.

Ezek után érthető, ha Izrael lakosai pártállásra és világnézeti okokra való tekintet nélkül csatlakoznak azokhoz a román polgárokhoz, akik a 60. születésnapján Ceausescut köszöntötték.

Hét éve temették el Zoltán Dezsőt EMLÉKEZUNK...

Hét éve, hogy elsirottuk. A gyász könnyei azóta elapadtak, viszont tartalommal telt meg a szó-klisé, amely szerint idő előt hunyt el. Ha élne, még ma is szorgalmasan írná kis tanulmányoknak beillő filmkritikáit, mert csak jövőre érné el a nyugdíjkorhatárt. Nagyon korán ment el Zoltán Dezső, kedves kollégánk, barátunk, s írásai a mai napig fájdalmasan hiányoznak az Uj Kelet hasábjairól. Akárcsak kedves lényé, 18 karátos jelleme szűkebb köreinkből.

Amíg él, gyakran tréfálkozunk vele, hogy túl magasra állítja a kritikai mércéjét, s olyan szigorú a filmkritikáinak tónusa, illetve ítélethirdetése, mint ha ugy gondolná, a világhírű rendezők és moziisztárok remegve olvasnák, s tőle tennék függővé további alkotásaikat.

Zoltán Dezső mindig derűsen hártotta el a tréfálkozó szavakat és kitartott saját mércéje mellett, mert nem a filmrendezőkkel és moziisztársakkal, de az olvasóval villant össze a tekintete. Nála nem következett el a szavak értékének inflációja, hitelt teremtett a kritikához, az értékelésnek magas színvonalával.

Igaz a volt. Az elmúlt években kiderült, mennyi mindenben volt igaza. Veretesen írt. A vers szigoru műfaji szabályait érvényesíteni tudta újságírói munkájában is, annyira ismerte a szavak jelentésánát és a mondaton beillő viszonylagos értékét.

Halálának hetedik évfordulóján emléke átsüt az időn és a szeretet, a barátság melegt árasztja. Nem felejtjük őt el soha, nem is tudnánk Zoltán Dezsőt elfelejteni.

(benedek)

ECSETVONÁSOK GOLDZIHER IGNÁC PROFESSZOR ARCKÉPÉHEZ

Goldziher Ignác egyénisége magasan emelkedik a világhírű tudósok fölé. A világ legtöbb egyeteme, amelyek keleti tudományokkal foglalkozó tanszék működik, Goldziher professzort disz doktori címmel tisztelte meg. A kairói Azhar-mecsetbe nem izlámhívó ember nem tehetta be a lábát. Erre az egyetemre hívták meg előadásorozat tartására Goldziher professzort. Ha a Kelet vallásbölcséle valamely peres kérdésben nem tudtak megegyésre jutni, hogy valóban a Korán szellemében döntsenek. Budapestre, a Holló-utca 4 szám alá címezték a problémát tartalmazó levelüket, mert Goldziher szakvéleményét mindnyájan vita nélkül elfogadták.

Goldziher tudományos nagyságát világszerte ismerték, de kevesen tudták róla, hogy nemcsak Uduányában volt óriás, hanem zsidóságában is nagy volt. Ugyanakkor, amikor a budapesti Tudományegyetemen az arab nyelvről és az izlám-ról tartott előadásait hallgattuk, a Rabbiképzőben vallásbölcsészeti előadásában gyönyörködöttünk.

Goldziher zsidóságáról most jelentős héber nyelvű füzet jelent meg Schajovits Efrájim tollából. A tizenhat oldalas füzetet a „Delta” sokszorosító vállalat adta ki. A füzetben megrajzolt vonások egy mélyen vallásos ember portréját tárják elénk. Meglátjuk a hitű embert, aki már ifju korában a tudományos érvényesülés magas fokára emelkedhetett volna, ha nem tartott volna ki zsidósága mellett. Az objektiven szerkesztett füzet nem hallgatja el, hogy Goldziher nemcsak a keresztény tudományos körök mellözése szomorította, hanem a zsidó tudósok elismerésének hiánya is. Kivételt képezett Löw Immánuel, aki minden alkalmat megragadott nagyrabecslésének kifejezésére.

Goldziher vallásos hite mélyen gyökerezett nemcsak az írott Bibliában, hanem a hagyományos irodalomban is. Eről a magyarul olvasó közönség is meggyőződhetett, ha elolvasta az egyetemi hallgatók előtt tartott előadásorozatának írásbafoglalását, amely „A zsidóság lényege és fejlődése” címen jelent meg.

Schajovits füzetében életképet sorakoztat fel Goldziher vallásos életmódjáról, szellemes mondásairól és vallásellenesekkel és a zsidógyűlölkkel kapcsolatban, lenézó megjegyzéseiről a vallást cserélőkrol. Mi, tanítványai — kevesen, akik megmaradtunk —, mindnyájan örzünk hasonló emlékeket. Nem kívánkozunk mindnyájan az ismertetés keretébe, egyet azonban vallásos jelekkel tuluságául nem hallgathatunk el.

Goldziher életének utolsó heteiben, mikor már nem hagyhatta el lakását, mikor betegsége miatt egyetemi előadásait nem bírta folytatni, nem akarta abbahagyni a rabbielöltek tanítását, otthonában folytatta ezt. Akik hetenként kétszer dolgozószobájában fittünk, egy Tóra-írói művészettel másolt szöveget láthatunk, íveglappal leboritva, íróasztalán. A Zsoltárok Könyvének 23-ik fejezetét ismertük fel a szövegben. E fejezet kezdőszavai: Az Örökkévaló az én Pásztorom, nincs semmiben hiányom. — Goldziher elmondta, hogy ez a kedvenc zsoltára, melynek vallomásos szavait naponként elmondja. Azt is közölte velünk, hogy mikor az arab országok sivatagjait járta, biztonság érzése töltötte el, hiszén a zsoltár szavalt morgolta: „Ha a halál völgyének árnyékában járok is, nem kell félnem semmi rossztól, mert Te velem vagy”.

Goldziher lelkének mélyeséges vallásos volta különösen végső kívánságában nyilatkozott meg. Azt kérte végrendeletében, hogy mikor élete befejeztével végső utjára készítik elő, tanítványai ezt a zsoltárt ismételtessék, koporsójába a Zsoltárok Könyvét tegyék teteme mellé, sirjánál pedig legkedvesebb tanítványa eredeti héber nyelven és magyar fordításban olvassa fel a 23-ik zsoltárt. Élénken emlékszem arra az ősi délutánra, amikor a mosdatásnál a Chebra Kadisa emberei az előírt imaszövegeket mondták, mi pedig a 23-ik zsoltár szavait ismételtettük. Utána a temetőben dr. Hejler Bernát professzor, aki akkor a leánygimnázium igazgatója volt, zokogástól megszakítva recitálta két nyelven a 23-ik zsoltárt.

A gyász harminc napjának leteltével Löw Immánuel a 23-ik zsoltár pászujainak elemzésével tartotta meg ragyogó emlékbeszédét Goldziher Ignác fölött.

Schajovits Efrájim e füzet megjelentetésével hállára kötelezte Goldziher emlékének tisztelőit. A szerző címe: Tel-Aviv, Rechov Arlozorov 125.

Dr. FRENKEL JENŐ

KIÁRUSITJUK A TÉLI RAKTÁRT

Shalom STORES 1978

20%-50% ENGEDMÉNY

a divat, cipő és táska osztályokon, nők férfiak és gyermekek számára

TOVABBI MEGLEPŐ AJANLATOK

CLOCK RÁDIO

RÁDIO DIGITALIS ÉBRESZTŐÓRAVAL
KÉT HULLÁM AM+FM

1200.- IL helyett
990.- IL

SOUND SIGN

Villamossági osztály

15% engedmény

a kőzismert **ROBEX** gyártmányokra

ROBEX

Háztartási cikk osztály

AEG ajánlata: **2400.- IL**
3600.- IL helyett

MŰHELY A BŐRÖNDBEN

30% készpénzben

a többi 4 havi részletre

kamatmentesen

A bőröndben: fúró, munkaszal, körfűrész és más szerszámok a „CSINÁLJA ÖNMAGA” osztályon

20% ENGEDMÉNY

A KOZMETIKAI SZEREKRE

BOBYCINA bébikrém
LANOLIN krém
SCALPORIN shampoo
CAPILON shampoo
BABYPON csecsemő shampoo
ELLE et **LUI** készítmények
ISABELLE TIMOR shampoo

a kozmetikai osztályon

AHOL KULTURÁNK KINCSESKAMRÁJÁT ŐRZIK

LÁTOGATÁS A ZSIDÓSÁGOT KUTATÓ INTÉZETBEN

A pompa és patina a Vanderbiltektől származik, akik egykor „méretre” építették kasszinyak is beillő házukat a Fifth Avenue és a 86-ik utca sarkán. Viszont a tudományos szellem, ami az épületnek muzeális jellegét ad, az új házigazdától, az Institute for Jewish Research-től (YIVO) származik.

Morris Laub az intézet igazgatója egészen jól illik impozáns szobájába. A hatalmas íróasztal, a faburkolatu falak, a színmárványból készült kandalló, mind kényelmet és jólétet sugároznak és azt bizonyítják, hogy letűnt idők pompája és a tudomány világa jól megférnek egymással.

Laubnak a zsidóság szolgálatában eltöltött hosszú életútját itt csak dióhéjban kívánom vázolni. A Konzervatív Zsinagógák Tanácsának alapításától kezdve hosszú évekig volt az elnöke. Fontos állomás volt életében, amely ugye lelki, mint fizikai nyomokat hagyott benne, amikor a Ciprusban felállított Joint Irodának volt a vezetője. Annakidején ezek akartak a brit blokádtörésével Palesztinába vándorolni, de az angolok kezébe kerültek, akik odainternálták őket.

Laub az YIVO kebelében sem ismeretlen személyiség. Mielőtt annak igazgatója lett, hét

évig volt tagja az ügyvezető bizottságnak, valamint a testvér-intézményeknek, a Haladó Zsidó Tanulmányi Központnak — ahol, mint mondja, csak tanulni és kutatni lehet, minden akadémiás cím elnyerése nélkül. Hogy Laub folyékonyan beszél héberül, jidisül és franciául; hogy a City Collegiumban és a Jesiva Egyetemen végezte tanulmányait és hogy pályafutását mint a new-yorki zsidó iskolák tanfelügyelője kezdte, mind azt bizonyítják, hogy jelenlegi szerepre mennyire van kvalifikálva.

Miután az intézet igazgatóját bemutatuk, magáról az intézetről kellene írni, ami bizony nem könnyű feladat, mert az ember azt sem tudja, hol kezdje. Az YIVO ugyanis több jidisül beszélő nemzedék által alkotott irodalmat, drámát és zenét őriz, huszonöt millió irott és nyomtatott oldalról. Az intézetben 35.000 plakát, több mint 350 ezer könyv, számos kézirat, inkunábulum, gramofonlemez, hangszalag, folyóirat, színházi program és újságkivágás van felhalmozva. E hatalmas gyűjtemény egy része rövidesen turnéra indul, először belföldön, majd Angliába és más európai országokba.

Miként is lehetne az intéz-

mény jelentőségét röviden összefoglalni? Laub készen van egy rövid, de velős válasszal: az YIVO a legnagyobb és legfontosabb gyűjteménye mindenek, ami a zsidó történelemmel, a zsidó mondavilággal és irodalommal áll összefüggésben. „Itt őrzik a zsidóság féltett kincseit és a mi feladatunk, hogy ezt a titkot a zsidó közösség számára felfedjük”, mondja Laub.

Laub íróasztalán néhány új szerzemény hever: Mendele Mochér Szfornim „Dosz Klájne Mencele” című műve, amely eredetileg folytatásokban jelent meg a „Kol Mevaszér” című folyóiratban 1864 és 1865 között és így a jidis irodalom egyik ősenek számít. Irodalomkritikusok szerint a Klájne Mencele alapozta meg Mendele hírnevét, mint jidis regényíró, amivel a jidis irodalom kezdetét vette. Megrendítők és ugyanakkor izgalmasak Mordche Gebirtignek, a népszerű jidis népi költőnek verskéziratai. Mint ismeretes, Gebirtig 1879-ben született és 1942-ben fejezte be földi pályafutását Auschwitzban.

De nem kevésbé izgalmas és megrendítő volt az ut, amely a kéziratok megszerzéséhez vezetett. A deportálás napján Gebirtig négy kéziratot adott át Jan

Hoffman zeneszerző hitvesének, Juliának, akinek sikerült azokat biztonságba helyezni. Mint kiderült, azok a leghíresebb és legnépszerűbb verseit tartalmazták Gebirtignek, mint a „Kinderjorn” (Gyermekévek) és az azóta világhírűvé vált „Unser Stétl Brentt” (Ég a városkánk), amelyet egy pogrom hatására írt és amely a krakkói és varsói zsidó ellenállásnak lett harcdala.

Arra a kérdésre, hogy miért nevezi az YIVO-t a zsidóság féltve őrzött titkának, Laub szomorúan válaszol: ha a zsidóság tudná, milyen kincseskamrának van birtokában, akkor biztosan gondoskodna annak megfelelő finanszírozásáról. Az intézmény ugyanis komoly anyagi gondokkal küzd. Két alapítvány is biztosította az intézetet segélyezését, de csak azzal a feltétellel, ha más, magánforrásokból is sikerül ugyanolyan összeget előteremteni. Mivel pedig eddig még nem sikerült a megfelelő összeget felhajtani, veszélyben van az YIVO léte.

Morris Laub azonban reméli, hogy a zsidóság aktív érdeklődése egyre inkább fog majd az Ötödik Avenue-i Vanderbilt ház kincsesbányájára felé irányulni és így a „féltve őrzött titkot”

minél szélesebb tömegek számára sikerül majd felfedni.

Aztán még belátogatunk a Dittathatják a zsidó multat, és meg lehetnek saját létünk gyökereit. na Abramowitz vezetése alatt álló olvasóterembe. Ez a dinamikus könyvtárosnő egészen lázba jön, amikor a rábizott 350 ezer kötetről beszél és amelynek úgy látszik minden egyes példányát ismeri. A teremben csak suttogva szabad beszélni, hogy a könyvek fölé gőnyedő olvasókat ne zavarjuk. Érdekes, hogy ez a buzgó olvasó, lapozgató, jegyzetelő közönség főleg vagy az idősebb, vagy a legfiatalabb korosztályhoz tartozik. Laub szerint itt a generációs szakadék eklatáns példájával állunk szemben. Ugyanis az unokák visszatálnak a nagypapához, de a köztük lévő nemzedék kívül marad. És Dina még lelkesen hozzátesszi: „Tíz évvel ezelőtt itt még siri csend honolt, ma pedig nyüzsgő méhkaszhöz hasonlít”.

Miután ugye anyagi, mint erkölcsi sikert kívánunk Morris Laubnak, a kiváló igazgatónak áldásos mtköjéséhez, meghatódva távozzunk ebből a multunk letűnt kulturáját őrző intézetből.

Askenázi Ervin

FOKOZÓDÓ ÖNTUDAT

A németországi zsidó ifjúság körében fokozódott a zsidó nemzeti öntudat és büszkeség, amit annak tudnak be, hogy Németországban az utóbbi években növekedett a hitlerizmus és a náci éra iránti nosztalgia.

A németországi zsidó ifjúság körében keletkezett öntudatraébredés kifejezésre jutott azon a népes kongresszuson, amelyet Würzburgban rendezett a Központi Zsidó Tanács. „Közösségünk jövője” volt ennek a kongresszusnak a fő témája. Ez a rendezvény egyike volt a régi, a vészkorszakhoz tartozó jelenlegi zsidó vezetőség kísérleteinek, hogy a Hitler utáni Németországban született zsidó ifjúságot rávegye és közelebb hozza a zsidó közlethez s a közösség iránti felelősséghez.

Az eddigi kísérletek általában rosszul sikerültek, mert a fiatalabb generáció között alig találtak megfelelő személyeket arra, hogy a kiöregedett és így lelépésre kényszerült régi zsidó vezetők tudatosan és örömmel adják át nekik helyüket.

A németországi zsidók egyharmada 1945 után született. A fiatalok, szüleik javarésztével ellentétben, meg vannak elégedve német állampolgárságukkal, a német közönséghez való tartozásukkal és az ottléttükkel. Apáik többségével ellentétben, kifőnően beszélnek a németet, hiszen ott jártak elemibe, gimnáziumba, sőt főiskolába is. A német egyetemeken jelenleg ezer zsidó diák tanul, a főiskolai tanári karhoz 40 zsidó professzor és előadó tartozik, ami elfogadható arányszám, ha tekintetbe vesszük, hogy Nyugat-Németországban ma mindössze 27 ezer zsidó él.

LONDONI JEGYZETEK

ZARÁNDOK-ÚT A NEM ZSIDÓ CIONISTÁHOZ...

Irtá: ERDŐHÁZI HUGÓ

A festői Oxford megyében. Woodstock falucsakától ködöbányára, van óriási park szívében Blenheim kastélya. A panorámába Turner lett szerelmes és halhatatlan vászna tanusokdikk eről. III. György király pedig a kastély ablakából élvezte a tájat, önfeledten kiáltott fel: „Semmi sem hasonlítható ehhez”.

A történelemből tudjuk, hogy 1704-ben adományozta Anna királynő ezt a telket a katonai Marlboroughnak, lényegében a Churchill családnak hálaából, hogy megnyerte a blenheimi csatát. Winston Churchill született az ősi falak között, Henry I. rendezett öszvadászatoakat a kastély végtelen erdőiben. Legendákkal gazdagodott e hajlék, ahol a tizenegyedik Marlborough herceg gazdag Reynolds, Louis Laguerre, Grinling Gibbons, Gainsborough, Romney és Lawrence remekműveivel.

Blenheim „Palacio” őrzi a szobát, ahol az angol történelem egyik legnagyobb államférfia és háborús hőse, Winston Churchill született. Ott van az egyszerű ágy előtt papucsa: háborus teendői közben ide látogatva, használta a harc éveiben. Házi kabátját sem kopattatta el még az idő vasfoga. És a dokumentáris történelem kedvéért baharúhát is megmutatják. A szoba az amerikai zsidók zarándokhelye lett angliai tartózkodásuk során. Mr. Arthur Nathan Santa Monikából repült Londonba: illet meglatogatni a helyet, ahol a leghíresebb nem zsidó cionista született... Bevallom, ezért mentünk mi is az oxfordi vidék nagy kincseiben gyönyörködni. Igaz, megjösztem engemet Sir Joshua Reynolds képe a 18. századból. És a Marlborough családba került Vanderbilt lány özénésőét hitőesen tükrözte Van Dyck ecsetje. Mégis: a legnagyobb nem zsidó cionista életét követtem, felidézve alakját, hangját. Nagy szükségünk lenne ma is szavára, tanácsára, inspirációjára ebben a világban. Winston, a! Itt látta meg a nanvilágot 1874-ben, szeretett a kastély parkjában üldözélni és festeni.

Születésének szobájából az állandó Winston Churchill kiállítás helviségeit látogatunk, ahol a történelmi Roosevelt — Sztálin — Churchill falai kép „köszönti” a vandort. Könyvei, kéziratai vesznek körül, gigászi szivarjainak gyűjteménye emlékeztet a churchilli dohányfüst izgalmas háborus éveire. Az üvezhura alatt a sracnel, mely nem messze robbant a fiatal katonától az első világháború idején. A smáitok khaki egyenruha a délatríkai bur háborúhól a kiállítási tárgya. Oscar Nemon szobrot mintázott róla és feleségéről. Hires mondását idézik elszárgult „fóliánsok: „Never Surrender” — sose adj meg magadat... Láthatjuk amerikai utlevélét is. John Kennedy nyugtotta át, abból az alkalomból, hogy a washingtoni törvényhozás tiszteletbeli államnagárnak deklarálta, fémlelve államférfini nagyságát és katonai erényeit. Anyja részéről amerikai vér csörgedezett ereiben. A legenda szerint édesanyja apacs-indián ősök leszármazottja volt.

Járjuk a kiállítás helviségeit és szüntelenül halljuk Winston hangját. Követjük újból háborus hőstéit... nem adhatok mást, mint szenvedést, verejtéket... ha az ellenség eljut

ide, harcunkat tovább folytatjuk tengerentúlról, a tengerről, minden zugából az országnak, a világnak... a győzelem jön, nem sokára Hitler elküldi London fölé bombázóit, megkezdődik az élet-halál harc... győzünk... Mi vagyunk a világ reménye, nélkülünk sötétség borul az emberiségre... nélkülünk a terror és diktatúra bakancsa tapossa el a szabadságot, az európai civilizáció öröksége elveszett... Kísér bennünket hangja, felidézve a világot ösztönző buzdításait. Arthur Nathan, Eisenhower inváziójának közlegénye, Santa Monicából könnyezik.

Tovább barangolunk. Megérkezünk a Palacio 10 ezer kötetet tartalmazó könyvtárába, mely Churchill összes műveivel ékes. Az impozáns könyvtárhelviségben csak száz évvel ezelőtt Gilbert és Sullivan adtak koncertet. Mit keres ott Bernhard Shaw fényképe? Az újságdokumentumok elmondják, Winston és Bernhard Shaw sokat vitakoztak és elmés kötekdéssel „mártak egymást”. Shaw jegyvet adott Winstonnak darabja premierjére. „Egy előadást ér meg a darab”, froclizta Churchill. Óriási siker lesz, így Shay... Igen? Évődtek. Winston, majd meglátjuk. A második előadáson számíthat rám, jövendőlte csufondórsan, az első nap után leviszik a szindarabot a műsorról... A Kastély templomát 1732-ben építették. A faliszőnyeg képe azt ábrázolja, hogy Marshall Tallard megadja magát Blenheim harcmezén.

Winston Churchill a Palacio falai között kérte meg hitvestársul hűsége életársát... ott festett nyári délutánokon, ott emlékezett szüleire és végredeleleiben meghagyta, a kastélytól nem messze levő falucsakában, Bladonban temessék el az apró templom csöpp kertjében, szülei mellé. Ide „zarándokoltunk” a kastélyból. A tábla nem mond sokat. A nagy élet, a halhatatlanság nem követel orációkat, nem veri félre a haragokat, nincsen szükségűge ornamentek kevélykedő diszeire. Az egyszerű tábla, mely csak úgy diszít a sirt, mint a pöttömnyi kéknefejelecek szerény szirmai, csak így beszél nekünk, zsidóknak is a nem zsidó cionista vezérről: Winston Churchill 1874 — 1965.

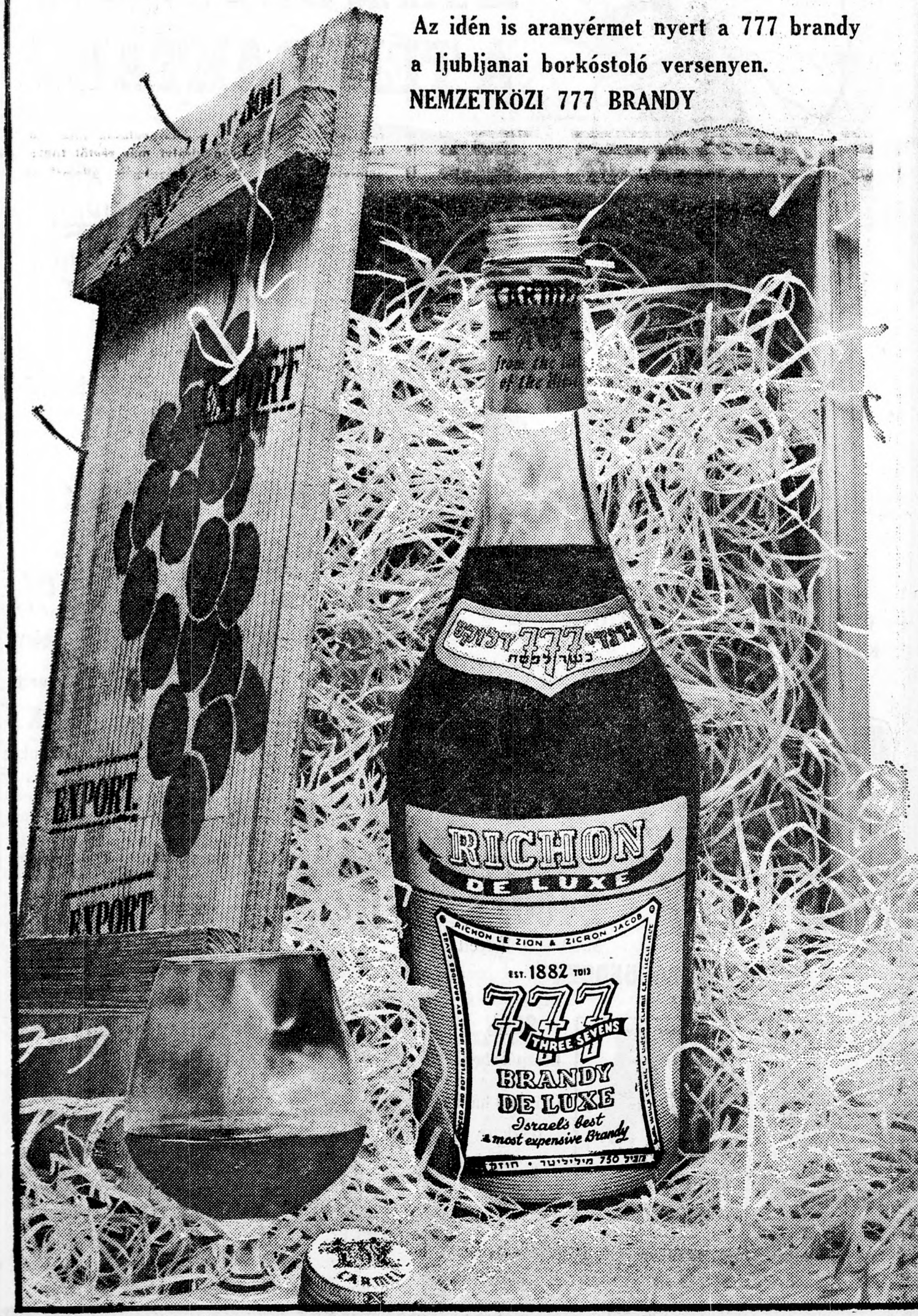
Arthur Nathan hitsorsos Santa Monicából lefényképezi a kőtáblát, majd előhívja a képet Californiában, megmagyittatja és berámázva felakasztja otthona falára... És elmondja majd az unokáknak, hogy járt Blenheim Palacióban, Churchill szülőhelyén. Bladen falucsakában nefelejeses sirjánál. Csak erre emlékezik majd. A Reynoldsokat, Gainsboroughkat, Anna királynőt és a Marlborough hercegeket, a Vanderbilt lányt már régen elfelejtette.

Zsidó, ha jársz Angliában, látogass el a Blenheim kastély Churchill szobájába, a kiállítás terméibe és Bladon falucska templomának nefelejeses temetőjébe. „Kéver óveszre” a legnagyobb nem zsidó cionista sirjánál.

Ídeje lenne, hogy a világ újból hallgassa beszédeit, merítsen ihletet hangjából... Megígértém Arthur Nathannak, ha legközelebb Californiában járok, megnézem otthonában, Santa Monicában a Churchill sírról készített felvételt.

ARANY — ÉREM

Az idén is aranyérmet nyert a 777 brandy a ljubljani borkóstoló versenyen.
NEMZETKÖZI 777 BRANDY

KIEVBEN ELHUNYT A VÉSKORSZAK FESTŐJE

Hetvennégy éves korában hunyt el Kiev városában Zinovi Tolkacsov, a neves szovjet-

küzdötté végig a háborút, résztvevett számos koncentrációs tábor felszabadításában is, s művészi rajzaiban örökítette meg a mártírok emlékét. Kiváló illusztrátor is volt egyébként: az ő rajzai díszítették Sálom Álechem és J.L.

zsidó festő, aki három albumba örökítette meg a véskorszakot, melyek címei: „A hódítók”, „Majdanek” és „Auschwitz”. Tolkacsov a Vörös Hadsereg tisztjeként

Perec számos művét, de Gorkij és más orosz írók könyveit is. Számos kiállítást rendezett a Szovjetunió kivül Lengyelországban, nyugateurópai államokban és Amerikában is.

IZRAELIEK IS MEGTEKINTHETIK A SZENT KORONÁT

Budapesten ünnepséget rendeztek a 32 év után végre hazatért Szent Korona tiszteletére. A nyilaskeresztesek által annakidején elhurcolt ereklye visszaszámaztatása alkalmával az Egyesült Államok kikötötte a többi között azt is, hogy Szent István koronáját állítsák közzé, s mindazon magyar származásúak, akik megkívánják tekinteni, kapják meg a magyar vízumot akkor is, ha külföldi állampolgárok. A lehetőséget most számos külföldön élő magyar zsidó használja majd ki, elsősorban sok izraeli, akiket eddig a magyar hatóságok megtagadták a vízumot — arra számítva, hogy a magyar kormányzat remélhetőleg kerülni kívánja, hogy e kérelmek megtagadása nemzetközi botrányt váltson ki.

ALGÉRIAI ZSIDÓK HODÍTJÁK MEG A FRANCIA HITKÖZSÉGEKET

Egyes francia városokban alapvető néprajzi változások történtek a zsidó lakosság körében. A legfrissebb jelentés két ilyen városról számol be: Clermont-Ferrandról és Vichyról. Mindkét városkának vegyes származású zsidó lakossága volt, többségében áskénazi: egyrésztük Galiciából, vagy Lengyelországból vetődött ide a véskorszak után, egy másik csoport pedig Elzászból és Lotharingából menekült a háború idején a németek elől. A hatvanas években azonban mindkét városba nagy számban érkeztek algériai, tuniszi és marokkói zsidók, s lassacskán a két hitközség és intézményeinek vezetése is kiváló algériai zsidó intellektuelek kezébe került át. Az algériaiak soraiban neves orvosok és tudósok vannak, a Vichy-i hitközség például igen büszke arra, hogy az állami főgyógyász, Dáhan, szintén vallásos algériai zsidó.

HALÁLRA ÍTELT NÁCI RENDŐRFŐNÖK VOLT NEMETORSZÁGBAN

A volt náci persze Franciaországban itélték el és egy negyedévszázaddal ezelőtt: Heinz Müller az, a háború alatt a Toulon-i Gestapo főnöke, akit most Serge Klarsfeld, Beata, a „náci vadász” férje ismert fel: kiderült, hogy 1971-től 1976-ig nyugdíjaztatásáig Müller Alsó-Szászország egyik városában rendőrfőnökként működött. Klarsfeld átadta nyomozása adatait dr. Gehrlinnek, a náci bírósók pereivel megbízott államügyésznek, akitől már meg is kapta a választ: a két személy valóban azonos. Benyújtotta az anyagot a szász igazságszolgálatokhoz is, s a napokban már meg is indult az ügyben a vizsgálat.

ANTWERPENBEN HAMARÁBB TUDJÁK MI ZAJLIK A DIZENGOFFON

Miniszterelnökünk felhívása, amelyet a nagyvilág zsidóságához intézett, azt kérve benne, hogy kettőzzék meg az idén a Gyűjtőkció eredményét, mert Izrael fel akarja számolni a nyomorvedeket új sikunok építése révén, nagy megrázkódtatást talált az antwerpeni zsidóságnál. Jozsef Kumkumer, a Gyűjtőkció ot-tani elnöke, nyilatkozott: reméli, hogy elérk a kifizetőt cél. Megjegyezte ez alkalommal azt is, hogy az antwerpeni zsidóság állandó, szoros kapcsolatot tart Izráellel, már csak főfoglalkozásuk, a gyémántkereskedelem révén is: több mint 200 itteni cég tart fenn Izráelben fiókot, s a gyémánttőzsde telefonjain lebonyolított beszélgetések átlagban egyharmada Izráellel folyik. „Az a benyomásom, hogy ha a Dizengoffon történik valami, azt mi itt hamarabb tudjuk, mint maguk az izraeliek”. S

ez lehetséges is, mert a hírek érkeztekor ott egy órával kevesebbet mutat az óra.

MOSZKVAI JELENTÉS AZ AMERIKAI „KASZIDOKRÓL”

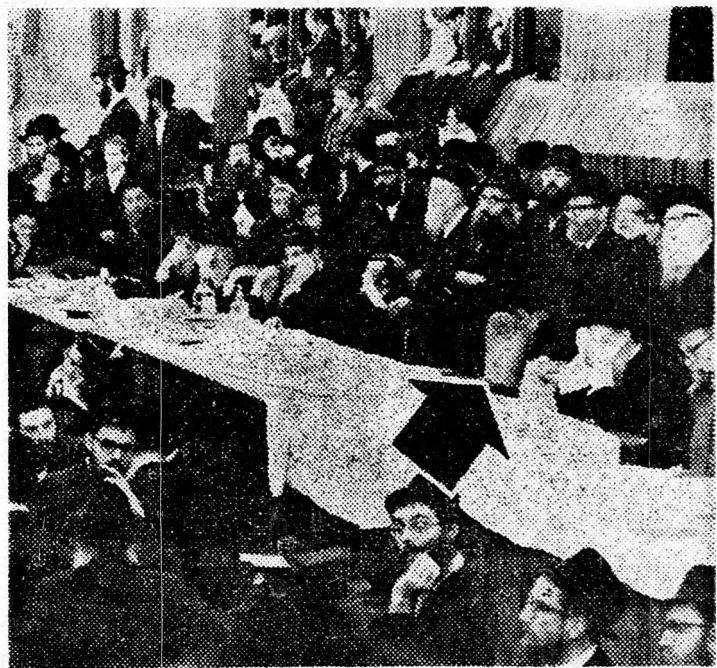
Nem lehet azt állítani, hogy a Szovjetunióban a zsidóság nem kap híreket a nagyvilágban szétszórt hittestvéreiről, legfeljebb azt mondhatnánk, hogy ez a hírszolgálat kissé az angolparki görbétűkrök módjára adja vissza a helyzetet. Legutóbb például arról cikkezett a moszkvai „Szovjetis Hejmland”, hogy New Yorkban súlyos háboruszkodás folyik a szatmári és a lubavicsi „kaszidok” között (ők így írják). A lap egyúttal megbélyegzi mindazokat a nyugati zsidókat, akik szüntelenül a szovjet zsidóság üldözöttesége ellen tüntetnek: úgy látják — írja a lap —, ők a szovjet zsidóknak is hasonló háborukat kívánják. A lubavicsi, vagy szatmári rabbi által fenntartott börtönökről, légerekről és zárt pszichiátriai intézetekről a jiddis lapnak egyelőre nincs tudomása.

ANGLIÁBAN KIRÁLYI BIZOTTSÁG VIZSGALJA AZ ANTISEMITA TEVEKENYSEGET

Az angliai Setford Egyetemen most vizsgálja egy, a királytól által kinevezett bizottság a vezetőség felelősségét az ottani kampuszon folyó antiszemita tevékenységgel kapcsolatban. A bizottság elnöke a múlt héten írásban is megerősítette, hogy mind ezen, mind pedig más angliai főiskolákon egy palesztinaiak által támogatott antionista angol szervezet pénzei a zsidóellenes hadjáratot. Eric Moonman munkáspárti képviselő azt mondta legutóbb a parlamentben, hogy nemcsak a kampányok ellen kell lépéseket tenni, hanem magukat a főiskolai statutumukat is felül kell vizsgálni a zsidó diákokat sújtó megkülönböztetések megszüntetése érdekében.

RIPORTFILM A LUBAVICSI REBE UDVARARÓL

Néhány nappal ezelőtt érdekes riportfilm bemutatóján voltunk. Lévi Jicchák Freiden szerkesztette meg ökonomikus — a néző szinte ömszvetve kapja az impulzusokat, végül

avivi fotóriporter New Yorkban járt és megörökítette a lubavicsi rebe, a Chábád-chászidok feje és híveinek életét. A film ősszel készült, a nagyünnepi előkészületek, illetve a félünnepi idején, s fényt vet egy szigorú belső törvények szorongató életre. Freiden nem kívülről figyelt meg a látványokat, hiszen ő maga is a rebe lelkes hívei közé tartozik, tehát divatos szóval: „elkötelezett” filmről van szó. Látszólagos hibája, hogy nem is azonban részese lesz egy nagy élménynek, amely száz százezres értelemben csak a chászidoké, de 5 millió is elég belőle, hogy felismertük: ezek a lubavicsiek, a rebe hívei boldog emberek. Csordultig telt szívek szolgálják az Örökkévalót, s megingathatatlan a hitük a Messiás eljövételében. Lévi Jicchák Freiden különböző klubokban és kulturházak közönsége előtt pergeti le a filmjét.

Marokkó a holnapra gondol...

Amikor miniszterelnökünk ehéten azt akarta felvázolni, mily áldásos helyzet alakulhat ki a Közelkeleten, ha felvirrad a béke — Második Hasszánt, Marokkó királyát kellett ideznie. Hasszán ugyanis „Izrael alkotó erejét” magasztalta, s hozzáfűzte, hogy „ha az arab és az izraeli gémusz egyesülne, a Közelkelet paradicsomkertté változna”.

Később Szádát is átvette a hasszáni idézetet, s ebből egyfajta jelszó lett, amit a békétárgyalások során sűrűn hallunk, olvasunk. Hasszán királyt már régtől fogva a legrealistább gondolkodó muzulmán államfőnek tartják Izráelhez való hozzáállása révén. Az arab államok és Izráel kapcsolatainak a normalizációját javasolta — erről egyeződött meg legutóbb a Marokkóba első izraeliként nyíltan el látogató André Siráki professzor is. Látogatásáról a következőket mesélte:

— Március 8-án fogadott a király magánlátójában. Azt mondta, hogy az arabok békét akarnak, mégedig több okból is. A legfőbb ok azonban az, hogy a háború mindkét fél vére ontásával járja, amit ő maga is igyekszik megfékezni.

Siráki professzor nagy fontosságot tulajdonít e kijelentésnek, annál is inkább, mert Hasszán király befolyása az arab világra az utóbbi időkben növekedett. A király azt is lehetségesnek mondta, hogy Izráel és az arabok között tíz éven belül szövetség köthessék a „sémita tömb” létrehozatala érdekében, amely már a század vége előtt komoly világtényezővé válhat. Siráki professzor szerint, a marokkói király már a békétárgyalások befejezte előtt is normalizálni kívánja hazája Izráelhez fűződő kapcsolatát. Efelől, hivatalosan, vagy félhivatalosan eddig már több izraeli megbízott Marokkóba. Már ezelőtt hét évvel, amikor még expedíciós hadsereget is küldött az arab arcvonalra: övezte, már akkor meghívták Marokkóba Dr. Náchum Goldmant, aki akkor a Zsidó Világkongresszus elnöke volt és érkezett Hasszán királlyal.

A két állam viszonya hullámzó volt az évek során, legmélyebb színvonalára 1973-ban süllyedt, amikor Hasszán még expedíciós hadsereget is küldött az arab arcvonalra: mintegy hadostálynál hadereje a Golánon küzdött a szír seregek keretében.

Aránylag surlódás nélkül zajlott le Marokkóban az ottani zsidóság exodus. Majdnem teljes létszámban elhagyták hazájukat, a többségük Izráelbe került, a nagymultu zsidóság éveken át s mindvégig titokban szállt hajókra — a király azonban mindvégig tudott a dolgról, de szemet hunyt, olykor segédkezett is nyújtott.

1977 februárjában a „Newsweek”-ben látott napvilágot a hír, mely szerint az izraeli titkosszolgálat pár évvel ezelőtt együttműködést javasolt Marokkónak, hogy az ottani zsidók szabadon alijázhassanak. Voltak persze nehéz időszakok is az alijá során, de a király általában lehetővé tette a kivándorlást, bár olykor nagy megszorításokkal: fiólos volt az alijázóknak magukkal hozni a vagyonukat.

Volt ezenkívül együttműködés a két állam között — legálábbis a hírközlő szervek állítása szerint — egy igen kényes és titkos területen is: a hírszerző és biztonsági szervek munkája terén. A külföldi sajtó szerint, szinte nyílt titok volt, hogy Izráel támogatta Marokkó biztonsági szervei létrehozatalában. Erről 1975 decemberében a „Time” is írt: állítólag Marokkó kérésére Izráel szervezte meg az ottani titkos-szolgálatot, a „moszad” képezte ki Marokkó titkos ügynökeit, s így sikerült embereinek arab államok kémiszolgálatába férközölnök, aminek eredményeként Izráel a hatnapos háborút megelőző időkben folyamatosan kapta a kémipontéseket.

ROMÁNIAI LAPBÓL TANULJÁK A HEBERT OROSZORSZÁGBAN

Bukarestben a romániai hitközség központja havonta kétszer közlöny ad ki román, jiddis és héber nyelven. Rosen főrabbi most levelet kapott „a moszkvai jesivától”, amelyről nem tudni közelebbi adatokat, sem növendékei számát, s e levélben a magát jesiva vezetőnek nevező aláíró közli, hogy tanítványai nagy örömmel forgatják a lapot, amelyből néberül is tanulnak, meg is tudnak egyetmást a világ különböző országaiban élő zsidó testvéreik felől. Ide tartozik az a hír is, hogy Romániában a közeljövőben Zsidó Múzeum nyílik meg, melynek anyaga a romániai zsidóság 600 éves múltját mutatja be könyvek, rajzok, kéziratok, okmányok alapján.

EMLEKOSZLOP MALLORCÁN JONÁTAN EMLÉKÉRE

A Baleári-csoporthoz tartozó szigetéről egy névvel zsidó turista tud annyit, hogy a nehéz években sok zsidó menekült ide: már kevesebben tudják, hogy a hitközségnek 300 tagja van, akik évről-évre megünneplik Izráel Függetlenségi Napját is: még kevesebben tudják, hogy nemrégiben emlékoszlopot állítottak az entebbei akció során elesett Jonátan Nátánjáhunak. Az emlékoszlop érdekessége az, hogy a költségeket egy nem-zsidó mallorcai vállalta magára. A szigeten ma már kóser vendéglő is van, ugyanabban a szállodában zsinagóga is működik, a szálló vallási ellenőre pedig egyben — hitközségi elnök is.

CHÁZANUT-LEMEZ MAGYARORSZÁGON

A budapesti Állami Zeneműkiadó, a „Hungaroton”, nemrégiben egy olyan hangfelvételt adott ki, amellyel egyedül áll az egész keleti tömbben. Cházanut-lemez ez, amelynek címe „Héber dalok szombatira és ünnepnapra”, a borítóján pedig egy fénykép a kairói, nemrégiben feltárt ősi zsidó íráskor egyikét mutatja be. A lemez pár héten belül teljesen elkelt, egyrészt ajándékba kapták a budapesti Rabbiszeminárium fennállásának 100. évfordulójára oda érkezett külföldi vendégek.

UJ KELET USA-BAN

Szerkesztőségi, előfizetési és hirdetési ügyekben felvilágosítással szolgál

COLEMAN KAIMAN KAMAN 619 E. 2nd Street BROOKLYN N.Y. 11218 Phones: 633-0543 — 633-0564

Uj reggeli és esti kurzusok indulnak 1978 február 8-án. Beiratkozás még a héten! Tel-Avivban, Jeruzsálemben, Haifán, Rámát Gánban, Bát-Jámban, Petach-Tikván, Kirját-Chájimban.

TANULJON 3 HÓNAP ALATT KÖZHASZNÁLATU ANGOLT

TEL-AVIV — a „Herzlia gimnáziumban és az egész országban

● Kezddőknek, haladóknak, továbbképzősöknek és beszélgetés ● Fiataloknak, katonáknak és idősebbeknek ● Délelőtti, délutáni és esti osztályok

„ULPÁN L'ANGLIT” — MACHON „DÁN”

TEL-AVIV „Herzlia” gimnázium épület, Jabotinsky 106, este 16—20-ig Tel. 268128	JERUZSÁLEM „Ron” mozi épület, Akiba 1, 16—19.30	HAIFA „B'máálé” iskola, Smárjáhu Levin 30, 16—19-ig.	RÁMÁT-GÁN Bialik utca 77, „Rama” mozi ház, tel. 268128 9—12, 16—19.30
--	---	--	---

TEL-AVIV Ibn Gvirol 61 9—13 Tel. 268128	BÁT-JAM tel. 268128	KIRJÁT-CHÁJIM Hásájára 44, a „Bét-Ám” után 5—7-ig.	PETACH-TIKVA Chovevej Cion 14, 16.30—19.00 Tel. 912 55
---	---------------------	--	--

ALKALOM Anyagmaradékok súlyra — mindenféle anyag: angora, kásmir, trevira, diolen, cotton, gyapju, kötött- és szövetanyagok Engedmény 60%-ig. BÉT HÁBÁD azelőtt Markuza T. A., Náchlát Benjámi 14., tel. 57113

Fagyas Mária:

A HADNAGY ÉS A BIRÓ

56.

Egy pillanatra sem tévesztette szem elől a báró arckifejezését és a pillantásból kiolvasta, hogy a kérésre nem okoz neki örömet. Atnyujtotta a bárónak a két levelet. Landsberg-Löwy monoklit csipített a balszemére és gondosan megvizsgálta a leveleket. Aztán visszatette azokat az asztalra, a monoklija visszaesett.

— Sajnálom, — mondta a báró — de nem mondhatok neked többet, mint amit a leveleimből kiolvashatsz. A hangja fagyos volt.

— Azt akarod mondani, hogy nem emlékszel már, ki volt az X. ur és miért hatott rád annyira a ballépése és miért voltál inkább csalódott, mint ijedt X. ur miatt és milyen összefüggése van ennek Dorfrichterrel?

— Amint már mondtam: nem közelíthetek veled többet, mint amit a levelemből olvashatsz ismételve meg Landsberg-Löwy.

— Miért nem?

— Erről nem kívánok nyilatkozni.

— De kedvesem, hiszen gyilkosságról van szó. Parancsral kényeszeirhetnélek, hogy együttműködjél a vizsgálatban, de persze szebben venném, ha önkéntesen segítenél. Ez a titokzatos hadnagy, ez az X. ez Xavier Vanini?

A báró egy pillanatra habozott: — Igen, Vanini.

— Mit értettél az alatt, hogy „ballépés”? Landsberger-Löwy idegesen felugrott: — Te Dorfrichter hallgatsz ki, nem Vanini. Biztosítalak róla, hogy a levelemből olvasható ügy kizárólag rám és Vaninire tartozik. Dorfrichter csupán egyfajta közvetítő volt.

— Miért Dorfrichter? Miért nem valaki más?

— Ne kérdezd. Vanini őt választotta ki. Lehet, hogy Dorfrichter maga ajánlkozott. Csak annyit tudok, hogy Dorfrichter nálam Vanini megbízásából lépett fel. Valószínűleg barátságban voltak egymással.

— Milyen okod van arra, hogy eltitled előttem, milyen összetűzésről volt szó? Mert nyilvánvalóan ilyesmirel van szó, nem?

A báró idegesen visszaült a székre: — Igen, bizonyos értelemben. Egy férfi személyes becsületéről volt szó. Tisztáztuk az ügyet és becsületszavamat adtam, hogy elfelejtem az esetet. Ennek megfelelően: elfelejtettem.

Kunze néhány levelet bízott elő az asztalán fekvő aktacsomóból. Olyan gyakran olvasta már őket, hogy szinte kívülről ismerte a szöveget.

— Ezeket a leveleket Dorfrichter 1908 nyarán írta a feleségének. Vanini neve többször előfordul bennük. Az embernek az az érzése, hogy Vanini állandóan valamilyen nehézséggel küzdött. Alkohol és szolgálati szabálytalanságok. Egy helyen Dorfrichter azt mondja, segített Vaninának egy kellemetlenséget áthidalni. Ez a levél szeptember 3-án kelt. Két nappal azelőtt azt írta Dorfrichternek, hogy hajlandó vagy Vanini érdekében találkozni vele.

— Miért engem kérdezel? Miért nem fordulsz egyenesen Dorfrichterhez vagy Vaninéhez?

Kunzet nem tévesztette meg a báró magatartását: — Mindent a maga idejében. Van azonban egy teljesen ártatlan kérdésem. A Dorfrichterrel való találkozásod barátságos módon zajlott le? Vagy feszült volt a hangulat?

— A legkevésbé sem. Nagyszerűen megértettük egymást. Rendkívül rendes fickó ez a Dorfrichter. Az igazat megvallva, nem hiszem, hogy valami köze volna azokhoz az átkozott körlevelekhez. Rossz tréfa az egész. S még hozzá izléstelen is. Bizonyára vannak valamilyen bizonyító adataid ellene, egyébként nem tartanád börtönben. Ennek ellenére biztos vagyok benne, hogy tévedsz. Miért küldött volna nekem például mérget? Igen jó viszonyban voltunk. Azt is tudhatta: nem tartozom azok közé, akik ilyen „csodaszerek” iránt érdeklődnek. Ha valami bajom van, orvoshoz fordulok.

Kunze türelmesen végighallgatta a bárót, aztán bólintott.

— Dorfrichter talán nem Charles Francis. Ennek ellenére minden nyomot követnem kell. Térjünk csak vissza a ti szárazjevi találkozásotokra. Dorfrichter tehát eljött hozzád, mert Vanini pácban volt? Miért? Gondolom pénzről volt szó. Azt mondtad, a becsülete forgott kockán. Hogyan? Bizonyára valamilyen elítélendő dolgot tett. Te pedig azért nem akard nekem megmondani, mert ezzel még most is ártanál neki. Kizárhatnák a tisztikar sorából. Esetleg letartóztatnák. Te hajlandó voltál törölni az adósságát, vagy mit tudom én mit, s ezért ő egy életre lekötöztetted marad. Csak hogy van egy harmadik is, aki erről tud: Dorfrichter, Dorfrichter valamilyen szolgálatot tett Vaninának, ez nem vitás. És ezért Vanini neki is le van kötelezve.

— A te gondolatmeneted szerint — mondta a báró — lehet hogy Vanini küldte nekem a méregkildeményt!

— Lehet hogy így van — hagyta rá Kunze. — Vanini azt vallotta, hogy volt ciánkália. Linzben állomásozott, ahol valaki megvásárolta a skatulyát és a papírt, amibe csomagolták a mérget. Az ezredparancsnokság közölte, hogy november 12-ikén Nagykanizsán jelentkezett szolgálata, miután előző éjszaka odaérkezett. Ez azt jelenti, hogy nem lehetett Bécsben és nem dobhatta be november 14-én a Maria-hilferstrassen levő postaládába a borítékot. Persze, ezt más is megtehetette helyette. Mégis miért lenne ő a tettes? Miért akarta volna a pokolba küldeni a vezérkar tiz tisztjét? A tizközül rajta kívül legfeljebb egyet-kettőt ismerhetett személyesen. Mi baja lett volna a többivel? Meggondolandó, mondjuk, hogy nem állhatta ki a vezérkar tisztjeit, hogy a csapatparancsnokok javarésze. Talán örült! Szent Isten, ha mégis Vanini volt és nem Dorfrichter!

Kunze szünetet tartott, aztán folytatta: — Nem mondhatnám, hogy valami nagy segítségemre vagy. Ugy látezik elfelejtetted, hogy itt nem egy lovagi tornáról van szó, hanem gyilkosságról. A te hilye becsületkódexed rendkívül zavaró ebben az esetben.

A báró felállt: — Nagyon sajnálom — mondta mereven, — ezen nem változtathatok. Ez minden?

— Egyelőre igen, de nincs kizárva, hogy ismét leányba kell vevélek. Mindenki velünk sorra beszél nem kell, aki valamilyen módon kapcsolatba kerülhetett az ügyvel.

A báró összecsapta a bokáját: — Bármikor szoleálatodra állok.

Amikor Kunze magára maradt, mérlegelni kezdte, vajon Vanini börtönébe, vagy akár bűnösnek lehet-e tekinteni? Ez nem volt túlságosan valószínű, de lemondani sem lehetett könnyelműen arról a lehetőségéről. Kunze úgy döntött, hogy ezúttal nem bízta másra az információszerezést, hanem szükség esetén maga utazik Nagykanizsára.

Kopogtak, s mielőtt Kunze enedélyt adott volna a belépésre. Stoklasza rohant be az irodába és egy papírost lobogtatott a kezében.

— Dugonics Titusz kánitányt súlyos lötéssel találták a lakásában!

A lakás a Himmelfahrtgasse, egyik épületének az első emeletén volt. A bejárat egyenesen a lépcsőknél kezdődött és a konyhán keresztül a hátsó lépcsők irányában is volt egy bejárat, ami ideálisan tette Dugonics számára a lakást. Valahányszor egy feldúlt férj a bejárat kaput döngötte, a feleségnek még mindig volt ideje a hátsó bejáraton kisonnani a Ball-easseba, beugrani egy fiákerbe és a férje előtt hazakerülni.

Amikor Kunze belépett a lakásba, a házmezt és egy másik civilt talált a sebesült ágyánál. A feltűrt inguujju civiltől kiderült, hogy szülés és a ház második emeletén lakik. Röviddel Kunze után érkezett meg dr. Ruppert ezredos és Kunzenak átvillant az agyán, hogy ezt a jelenetet már egyszer látta, azzal a különbséggel, hogy az áldozat ezúttal nem halott, mint a szegény Richard Mader volt, hanem igen hangoskodóan eleven, mint-hogy borzalmas káromkodásokat hallatott. Dugonics rendkívül kényelmetlen helyzetben feküdt, jobboldalára dőlve az ágyban. Meztelen volt, csak egy inget borított a vállára.

A golyó a lábán sebesítette meg a kapitányt. A seb erős fájdalmat okozott és még mindig erősen vértett, noha szerencsére a golyó nem érte az ütőeret.

Dugonicsot a szalonban érte a lövés és egy helyen a fal tele volt vérről. Ez persze a padló, ahol a tiszt összeesett.

— Eppen egy szülésről érkeztem haza — mesélte az orvos —, amikor csengett a telefon. Egy nő hang kérte, jöjjenek az I-B lakásba, mert talán szükség van rám. Eleinte azt hittem, valaki rossz tréfát űz velem. Az ajtó nyitva volt és a kapitány urat a földön találtam. A selyem házikabát volt rajta, amelyet most széken láthatnak. Egyéb semmi. Sikerről elállítanom a vérzést, aztán előkerítettem a házmezt, hogy segítsen ágyba fektetni a sebesültet. A rendőrséget a feleségem értesítette. Egyébként nem is tudtam, hogy tisztről van szó. Néhányszor találkoztam vele a lépcsőházban, de mindig civilben volt.

A civilruha viselését tiltotta a szabályzat, de Kunze megértően viseltetett az olyan férfiak iránt, akik randevura járnak és nem akarnak feltűnést kelteni.

Kunze számára az előzmények szinte világosak voltak. A lakás ugynevezett szerelmi fészkek volt. Itt találkozott Dugonics számtalan szerelmével. Állandó kalandjai közzájón forogtak, s így nyilvánvaló, hogy vagy egy elhagyott szerető, vagy egy megsalt férj lött rá. A seb helye arra mutatott, hogy a hadnagyot nem akarták megölni, csak szerelmesei képtelenségük miatt akarták véget vetni. Szerencsére a mérgező roszszul célzott.

(Folytatása jövő pénteki számunkban)

NEMZETI SPORTUNK

Irta: EFRAJIM KISHON

— Hogy viszonyul uraságod a nemzeti büncselekményekhez?

— Pozitívan. Kedvelek nőknön erőszakot elkövetni.

— Miért?

— Azt kell feltételeznem, hogy természetes hajlamom van hozzá. Azonkívül a hatóságok is ösztönzik az embert, hogy résztvegyen ebben az ösztöpi szórakozásban. Én bizony már hosszú évek óta űzöm az ipart és a móka, mitagadás, kielégít.

— Milyen módszerrel dolgozik uraságod, ha szabad érdeklődnöm?

— Hagyományos módszerrel. Tender. Tremp, azaz magyarul autóstopp. Letérés a főútról. Egy elhagyott csalit. Pofonok, bugylibicska, életveszélyes fenyegetés. A büntetett némelykor többmagammal hajtom végre, némelykor pedig egyedül, ahogy a szükség megköveteli. Na de eleget olvashat ilyesmiről az újságban.

— És mi a hölgyek álláspontja?

— Az esetek túlnyomó részében viszolyognak. De épp ez a pláne a dologban, mármint tiszta szadiztikus szempontokat figyelembe véve: az elkeseredett küzdelem, a vergődés. Én a magam részéről előnybe részesítem a liliomtiprást, a szende szüikéket. Fiatalkorú turistalányokat, ha lehet.

— Miért pont turistalányokat?

— Mivel ők rögtön elhagyják az országot és soha a büdös életben nem térnek vissza. Ideális emberanyag a szórakozáshoz. Az angol szászokra specializáltam magam.

— Azt mondják, hogy az áldozatok olykor egész életükre meesnylik lelkileg a dologtól.

— Lehetséges. Ebbe nem kívánok beavatkozni. Elvégre ezért van a rendőrség, náluk lehet panaszt emelni. Ez egy demokratikus jogállam, kecsikókolom!

— Na és a megbecstelenített nők szoktak feljelentést tenni?

— Csupán elvétve. Ugyanis a nyomozók alaposan kikérdezik őket, miképpen is történt az izé, hányszor és milyen pozitívákban, az igazán kínos. Le is szoktam két fotográfálni meztelenül. Mármint a lányok meztelenül.

nek, hehehe. Tudja, a sokkhatás kedvéért természetesen. Persze hallgatnak, mint a csuka, sokszor még a kórházban is.

— És ha mégse hallgatnak?

— Akkor ügyvédhez fordulok. A bíróságra aztán eljő az egész familia, a feleségem, az ikrek...

— Uraságod nős?

— Természetesen. Hisz a megerőszakolás családi társasjáték a mi kis hazánkban. A gyerekeim úgy sirnak a tárgyaláson, mint a záporosó. Én meg eskü alatt azt vallom a bírónak, hogy ez a kis kuruc angol fruska valószínűleg rámkaszkodott és akaratom ellenére erkölctelen cselekedet végrehajtására csábított. Tudja, ezek a gyereklányok többnyire miniszoknyában jönnek a törvényszékre, meg is feddi őket érte a bíró. Szóval nincs baj.

— És mi van akkor, ha a bíró makacsodik?

— Már miért makacsodna?

— Tegyük fel, hogy ő is maga ellen van.

— Azelesen megbánást tanusítunk. Az agyamat előtörtte a vér, tisztelt bíró ur, képtelen voltam uralkodni ösztöneimen, meg más ilyesmik. Aztán létezik szociális háttér, nehéz gyermekkor, a társadalmi felelőssége, estébe. Legrosszabb esetben ránkasznak három évet és nyolc hónapot. Ebből egyharmadot elengednek jó magaviseletért, egyharmadot orvosi kezelés címén, egyharmadot pedig feltételesem, hogy végül csak a határozati kérésre pszichiátriai megfigyelés maradjon.

— De hát mi ennek az oka?

— Már mondtam magának, hogy a hatóságok érdekelve vannak az ügyben.

— Uraságod komolyan beszél?

— A lehető legkomolyabban. Nézze, ha a kormány csakugyan véget akarna vetni ennek a dolognak, akkor husz évet szólna arra, aki egy kislányt megerőszakol. Világos, hogy itt valamiféle hallgatóságos beleegyezés esete forog fenn a hatóságok részéről.

— Nehéz ezt elhinni...

— Hogy is lehetne másképpen magyarázni? A sikkasztást, vagy az okirathamisítást?

zenkétvi elzárással bünteti a törvény, nemde? Ha valakit megfenyegetek egy konyhakésel, át esztendő ülhetek miatta. Am ugyanaz megerőszakolással kombinálva, csupán három és fél év. Világos, mint a nap, hogy a héber törvényhozó pozitívan ítéli meg a tömeges megerőszakolást.

— Azt tetszett mondani, hogy pozitívan?

— Azt bizony. Ugy vélik, hogy az ilyen jellegű cselekedet felszabadít bizonyos elfojtott, vad indulatokat, s a körzetben ez mintegy szelvényként szolgál, a társadalmi nyomás levezetésére. Aki megerőszakol egy nőt, az nem megy ugyanakkor tüntetni, vagy hűlőnködni, hanem meg van elégedve helyzetével. Nem esda tehát, hogy ugyancsak, amikor a megerőszakolozókra 50 százalékos fényvörösi adót vetnek ki, a nemzeti erőszak abszolút adómentes. Igen, az izraeli megbecstelenítettség kivételével állami támogatásban részesül.

— Azt akaria mondani, hogy ha husz évi börtönbüntetés tárna ezért a hogvi-bivjakért, akkor uraságod nem próbálna vele?

— De nem ám, a viláért se! Mezőri. tem? Eoész életomban ültek egy tízreos szórakozásért? Már holnap ányergelnék valami más snortágra.

— Foci?

— Nem, az veszélyes. Ott elérhetik az ember színesantit. Protokenne gondoltam, védőnőkre. Vádatomi áitak behatásában még meg is van fontozás. De mindaddig, amíg a helyi bíróságok hallgatóságos együttműködni velünk, addig nincs baj. A nemzeti erőszak megmarad nemzeti sportunknak.

— Hátánan közelemből uraságodnak az értékes felvilágosításokat. Talán van még valami személyes mondanivalója, amit közölni óhajt a saját utján?

— Igen. Szóadókomban áll a helyőrnömszterhez, dr. Burhoz fordulni, s nyomtatékosan felkérni őt, hogy a viláért se adion beutazási engedélyt Meir Janskyknak. Még csak az hiányzik, hogy hazánk a bűnözők menedékhelyévé váljon!

(Héberből fordította: DÁN DALMAT)

J. KAHÁN

szörmeüzlet
Tel-Aviv, Ben Jehuda 54
Tel. 286.701

Küldjön vámmentes IKKA ajándék-utalványt

MAGYARORSZÁGI ROKONAINAK ÉS BARÁTAINAK MEGRENDELŐHELYEK:

JERUZSÁLEM: Jeruzsálem könyvtár, Javec utca 2. — Üzleti órák: 9-1 és 4-7. — Kezden délután zárva.

TEL-AVIV: G. Kemény, Ben Jehuda 27. I. emelet — d.e. 9-12.30. délután 4-6.30 között. Telefon: 55052. Pénteken zárva.

HAIFA: Ungár Jákov, Micháel utca 2 (Arlozorov sarak), Gerberlich üzlethelyiség, vasárnaptól csütörtökig, 10-16.12-ig. Telefon: 667876. lakás tel.: 525661.

BEER-SÉVA: Frankfurter István, Háacmáut 49-51. Telefon 38701.

Levelezést kizárólag: G. KEMÉNY, Tel-Aviv, Ben-Jehuda 27, címre kérünk.

FIGYELEM!
IKKA az egyetlen vámm- és minden egyéb költségtől mentes küldési lehetőség MAGYARORSZÁGRA CSEHSZLOVÁKIÁBA VALÓ KÜLDÉSRE
TUZEX ajándékhónok kaphatók

„PRÁGA”,

a kitűnő minőségű felvágott és húsáru-gyár közli, hogy megnyitotta új üzemét saját épületében:
KÁRMIEL • ipari negyed, POB. 48, telefon: 04 - 988611

Udvarias vevőszolgálat — mint azelőtt. • Akkói, nahariai, kármieii lakosoknak és átutazóknak — speciális üzlet nyílt a gyárban — nagybani árákon.

MEGHIVJUK A KÖZÖNSÉGET.

Hölgyeim!
KIFOGASTALAN SZABASU ELEGANS SZOKNYA
PINDER KONFEKCIO
TEL-AVIV • Náchlat Benjámin utca: 21. (tel. 623031)
RENDELÉSEKET MÉRET UTAN VÁLLALUNK

A haifai városi színház sikerrel játssza Jehosúa Szobol „A lakó” című színdarabját. Képünkön: Livnat Sálom és Gedéja Besser.

7777
ALEXANDER'S
YIC/TS/MIGNANI
Dizengoff-u. 138,
Tel-Aviv

Es minden más jobb üzletben országszerte

A HETI SZIDRA

MISPÁTÍM

Es ezek a törvények, amelyeket eléjük helyezz: Ha héber rabszolgát vásárolsz, hat évig szolgáljon, a hetedik évben pedig menjen el szabadon, váltásdíj nélkül.

(Semot 21, 1-2)

Kétségtelen, hogy Mispátím heti szakasza határvonalat jelent. Az Ötönnyvből álló Tóra eddigi része ugyanis — mint egy másfél könyv — egyetlen hosszú elbeszélés, amely a világteremtéstől a Szináj-hegyi kinyilatkoztatásig terjed. Igaz, eddig is tudtuk, hogy a mindennapi értelemben vett elbeszélés (mint jelző) nem illik a Tóra leíró részére, nem meríti ki annak tartalmát, mert évezredek óta arra oktattak bennünket, hogy az elbeszélések is a Tóra szerves részét képezik, s az ősiok magatartásából helyes következtetéseket kell levonnunk. Mégis, szerkezeti szempontból az eddigi keretnek elbeszélő jellege volt, most pedig beléptünk a törvénykezés és a jog szabatos és meghatározott világába.

Mispátím, vagyis a polgári törvénykezés közvetlenül a Tízparancsolat után következik. Azt is mondhatjuk — a Tízparancsolat az irányelveket tartalmazza, míg „Mispátím” a végrehajtási utasítást. Precízebben — a megvalósítást. Ez a törvénykezés ülteti át az elméletet a valóságba.

Nem véletlen, hogy a legelső polgári intézkedés a rabszolgának, a társadalmi élet legalacsonyabb rétegének jogairól gondoskodik. A rabbi ezt a szabályt arra a tolvajra vonatkoztatják, akit a bíróság azért ad el rabszolgának, hogy munkájának értékével a lopása által okozott kárt megtérítse. A Tóra nem ismeri a börtön-rendszert, így a büntetésnek nem megtérítő, hanem jóvátételi jellege volt. Arról, aki nyomora miatt önmaga adja el magát rabszolgának, a Tóra külön intézkedik.

Laiikusok szájából sokszor hallottuk a kérdést: „Hogy-hogy? A Tóra pártolja a rabszolgarendszert? Válaszuk: semmi sem olyan idegen és távoli a Tóra szellemétől, mint a rabszolgáság. Látjuk, határozott rendelkezés szól arról, hogy a honfoglalás nyomán a földbirtokot egyenlő arányban oszták szét. Minden családfő egyforma részt kapott. Szóval — se vitézi telek, se nagybirtok, se uradalom. Törvény biztosítja a hét évenként visszatérő konverziót. Van ezenkívül jól-bel-rendszer, amely a gazdasági változásokat és hullámzásokat biztosított szabályozni. A hiba (ha annak nevezhető) magában a zsidó népben rejlett: a tegnapi rabszolgák ugyanis természetesen tartották ezt a rendszert, s szerintük nem volt abban semmi kivételi való. Ezért Mose Rábénának, aki az új zsidó típusát akarta megformálni, számolnia kellett a realitásokkal. Az eredmény: elméletben fentartja a rendszert, de a gyakorlatban fokozatosan leépíti azt.

Az első lépés, a rabszolgáságnak hat évre való korlátozása. A zsidó törvény szerint a rabszolga nem volt tárgy, hanem emberi lény és nem tulajdona a gazdának, hogy korlátlan hatalma volna felette. Egymagában ez a különbség is alkalmas volt arra, hogy jogi szempontból megrendítse a rabszolgarendszert.

Negyven évi sivatagi vándorlás után, mikor a szabadság légkörében felnőtt generáció lett a hangadó, — a Tóra világosan megmondja, hogyan vélekedik a rabszolgáságról. Devárim könyvében (15-ik fejezet) nemcsak azt olvassuk, hogy hat évi szolgálat után a rabszolga felszabadult, de a Tóra törvények szegeli le, hogy gazdája köteles a felszabadultat bővebben ellátni minden szükségesével, hogy új életet kezdhesen. Nyugodtan mondhatjuk, hogy ez a magva a mai végkielégítési („picum”) rendszernek és jellemző a Tóra emberes gondolkodására a rabszolga iránt. Ime a törvény ki-csejése: „Ne legyen nehéz számodra, hogy elbocsátdod őt szabadon magadtól, mert egy bérseknek kétszeres bérdejét szolgálta le nálad hat éven át; és meg fog téged áldani az Örökkévaló, a te Istened mindenben, amit teszel!”.

Lénvegében Mose Rábénu azt fejtette, hogy a rabszolgatranzakkcióval nem az embert vásárolták meg, hanem annak munkáját. Illetve — csak a munkáját! Már pedig ha bér munkánál a szerződéses idő maximuma három év, a szolgánál hat év. Ez a merész, forradalmi gondolat — amely szöges el-lentben állott az akkori ugynevezett kultúrnek felfogásá-
val —, a negyvenéves sivatagi vándorlás során érelődött meg.

Bölcsseink (Kidusin 20) pontosan előírták, milyen kötelességek hárulnak arra az emberre, aki rabszolgát vásárol. Milyen bánásmódban kell részesítenie. (Csak mellékesen jegyezzük meg, hogy a héber nyelvben nincs külön szó a rabszolgá megjelölésére, az Irás minden esetben az „eved” kifejezést használja.) Bölcsseinknél az a lényeg, hogy a szolgának jó dolga legyen a gazdánál. Ezért elvették szögezték le, hogy a szolga számára nem szabad külön főzni; ugyanazt az ételt kell kapnia, amit a gazda eszik. Ugyanaz a helyzet az itallal is. Ime a talmudi részletelés: „Tilos, hogy a gazda szitált lisztből sültt kenyeret egyék, míg a szolgát szitálatlan kenyérral táplálják; a gazda nem élvezheti az obort, miközben a szolgát karcossal itatja; nem aludhat puha és meleg derék-aljon, miközben szolgáját szalmaszákra fekteti!”.

RUTH UZIEL
PARAPSZICHOLOGUSNO,
JOSOL ÖVBÖL. KAVÉPOL
ÉS TENYÉRBOL

Bedulin származású, ötödik generáció az országban. Különösen súlyos problémák megoldása. Ha tanácsotlan lelki problémáit illetően, nincs önbizalma, házassági, családi béke problémái vannak, tanácsra van szüksége, élete bármely területén, forduljon még ma Ruth Uzielhez, akinek megbízható segítségével által már sokszáz férfi, nő és gyermek szabadult meg problémáitól és talált meg boldogságát.
SZOMBATON IS FOGAD
Találkozás megbeszélése: Tel-Aviv, telefon: 29 71 91

Ha kissé elmélyedünk a Tóra szövegében, nyomban rájövünk: a zsidó polgári törvénykezés megkülönböztetett súlyt fektet az emberi méltóságra. S kinek a méltóságát védi meg a Tóra ilyen szigorúan? Válasz: a szolgát, a szolgánót, s — last but not least — a tolvajét is. Akkor is, amikor az illető már annyira elesett, hogy nem érzi a rabszolgáságot kiserő szégyent, a Tóra átérzi az ő megalázottságát és megköveteli az emberi méltóságának a tisztelét, — elsősorban magától az érintett féltől.

A Tóra mindenképpen meg akarta akadályozni egy rabszolga kaszt kialakulását, mert tartani kellett attól, hogy ez nagyon káros hatással lesz a zsidó államra, ezért a javithatlan rabszolgát megbüntette. Az a rabszolga, aki hat év után nem akart felszabadulni, különös procedúrán esett át: kifurták a fületét. A vonatkozó törvény szó szerint a következőket mondja: „De ha azt mondja a szolga: szeretem uramat, feleségemet és gyermekeimet, nem akarok elmenni szabadon, akkor állítsa ura a bíró elé és vezesse az ajtóhoz vagy az ajtófélfához és gazdája furja át az ő fületét árral és azután szolgálja örökké”.

„Miért kellett a test összes szervei közül éppen a fület át-furni?” — kérdezte Rabbi Jochanan ben Zákájól az ő tanítványai. Erre ő azt felelte: „A fül, amely hallotta az isteni szót: Az én szolgáim Izráel fia (Vájkra 25) és mégis inkább ember szolgálja akar lenni, azt a fület át kell furni”. A fül át-furása a ház ajtajánál különben azt jelképezte, hogy a rabszolga a háztartáshoz tartozik és annak bizonyítékául szolgál, hogy a rabszolga saját akaratából maradt a gazda szolgálatában.

Ugyanebben a szidrában van még egy fejezet, abból a Tóra az emberi méltóság védelmében száll síkra. Ime a szöveg: „Ha valaki ökröt lop vagy juhót és levágja vagy eladja: öt szarvasmarhát fizessen az ökörért és négy anyajuhot a bárányért”. (Semot 21—37).

Kézenfekvő a kérdés: Miért ir elő a Tóra ötszörös kártérítést a lopott ökörért, de csak négyezretet a bárányért?

Rabbi Jochánán ben Zákáj, aki az állami összeomlás idején élt és a jávnei iskola felállításával szerzett történelmi érdemeit, az idézett törvényben újabb bizonyítékát látja annak, hogy az emberi méltóságot — minden ember méltóságát! — respektálni kell. Az alábbi kitétel Bává Mecijá-traktátus 67-ik lapján fordul elő.

„Mondá Rabbi Jochánán ben Zákáj: Az Örökkévaló vigyáz az emberek becsületére. Ime, a lopott ökörért, amelyet a tolvaj el tud hajtani anélkül, hogy megalázkodna a vállon való cipelésével, — ötszörös kártérítést köteles fizetni; viszont a lopott bárányért, amelyet a vállán hordott és ezáltal megalázkodott, — csak négyezretet kártérítést fizet. Az a tény, hogy a tolvajlás alkalmával kénytelen volt megalázkodni, csökkenti a kártérítés összegét”.

Jól figyeljük meg: kinek az önértet, méltóságát, büszkeségét félti itt a Tóra? Bizony a tolvajét! Így hozza tudomásunkra, hogy a legaljasabb emberben is él a méltóság szikrája, amelyet minden körülmények között tisztelnünk kell.

Gyakran gondolunk arra: mennyivel más, emberibb arcu-lata volna a mai izráeli társadalomnak, ha állandóan szem előtt tartanánk a talmudbölcsek intését: Aki megszegyeni embertársát, eljártotta saját életét. Nemcsak földi életében el-kárhozott, de tulvilági osztályrésze sincs jussa.

Evszázadok óta halljuk a kérdést: Miért kellett a zsidó polgári törvénykezést a rabszolgásággal kezdeni? Maga az ötlet is furcsa: feltételezni, hogy a tegnapi rabszolga, aki a hátán érezte az ostort, a szabadság után saját testvérét veti majd rabszolgásába és sanyargatja...

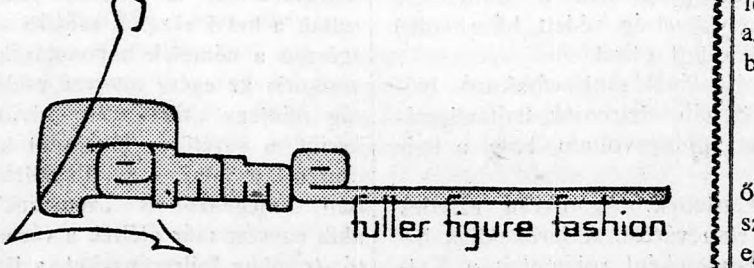
A kézenfekvő magyarázatot néhai Ráv Sorotkin jeruzsálemi rabbitól hallottuk, szerinte a Tóra ezzel az intézkedésével is az emberi lélek mély ismeretéről tesz tanúságot. A magyarázat szerint éppen az a szolga, aki ma jogról, egyenlőségről és igazságról szaval, holnap — miután magához ragadta a hatalmat, — hajlamos arra, hogy elveit megtagadja. A tegnapi elnyomottjaiból lesznek a holnap legkegyetlenebb zsarnokai. Már Salomon király is megmondta (Példabeszédek 30): „Három alatt reszket a föld... szolga alatt, midőn király lesz...” A népek történelme azt bizonyítja, hogy a Tóra agálya nagyon is indokolt. Példáért nem kell messzire mennünk: naponta hallunk és olvasunk arról, mi történik azokban az országokban, ahol „a föld rabjai, az éhes proletárok” vették kezükbe a hatalmat, milyen bánásmódban részesítik a munka- és koncentrációs táborokba zárt új rabszolgákat, hogyan dobják sutba a tegnapi hangzatos jelszavakat és elveket...

Ez a magyarázata annak, hogy a Tóra szigorú intézkedéseket tartalmaz és a rabszolgásági törvényt nyomban a Tízparancsolat után iktatta be.

Az eredmény — zárja le a gondolatsort a jeruzsálemi bölcs — nem maradt el. Evszázadokkal az egyiptomi kivonulás után, a vonatkozó törvényt és annak végrehajtási utasításait analizálva, bölcsseink megállapították, hogy szolgát tartani nemcsak hogy nem illő dolog, de — nem is érdemes... Mert aki szolgát vesz, a Tóra törvényei szerint, tulajdonképpen urát és parancsolót vásárol magának...

**Nagymeretű ruhákat viselő hölvek!
Nálunk is szexyvárosi megoldások!**

Azonban a minőség és a kiszolgálás magas
nívón maradt
A nagyméretű ruhák különleges üzletében

A legújabb divat szerinti modellek
Haifa, rech. Nordau 9, tel: 665076.

UJ ÉLET AZ ŐSI SILO ROMJAIN

AHOL A FRIGYSÁTOR ÁLLOTT

Fát ültettek, majd miközben megtűjták a sófárt, a 83 éves Cvi Jehuda Kuk rabbi lerakta az évszázadokkal ezelőtti faragott alapkövet. A jelenlévők ujjongása, tánca és éneke közepette ősi város született Somronban. Több évszázados romaiból fel-támadt Silo, a korabeli zsidóság egyik legfontosabb szent-helye, amelyből — legalább is a Gus Emunim lelkes tagjai szem-rent — néhány éven belül 45 ezer lakosu város lesz a Somron szí-
vében.

Ez egyelőre csak szép terv, vágyálom, mert a kormány még nem adta formális hozzájárulá-sát Silo újraépítéséhez, mint a-hogy azt sem lehet tudni, hogy mit rejt magában a jövő, vagyis mi lesz a béke-tárgyalások nyomán ennek a helynek a sor-sa.

A mai Silo alapítóit mindez nem érdekli, mert mentálisuk-nál és ideológiájuknál fogva hisz-nek a jövőben, az örökkévalóság-ban, amely ezen a helyen lako-zott évszázadokon át. Miután ez a hely távol fekszik minden ke-resztény és mohamedán vallási központtól, soha nem volt kü-lönbösebb ok arra, hogy a hely szentsége miatt vizsgálják keletkez-zék a zsidók és más vallások hí-vei között.

A kezdet rendkívül szerény. Nyolc nagyobb és öt kisebb la-kó-kocsi, meg egy közepes nagy-ságu betonépület, amely a „Béjt Háváád” jesiva helyéül szolgál. A villanyt kis generátor szolgál-tatja, az ivóvizet naponta hoz-zák ide tartályautókon. Az or-száगतat sebtében épített, zuzott kövel durván borított ideigle-mes út pótolja. A környék arab lakossága rendkívül ellensége-sen viselkedik, de a nehézségek nem riasztják vissza Silo jelen-legi zsidó lakosait: hét családot és a jesiva 30 növendékét. Ezek hiszik, hogy belátható időn be-lül csatlakoznak hozzájuk a kö-zeli Ofrában tartózkodó társai.

Az alapkövetélt szertartá-sát a „Kipát Hásochiná” (az Örö-kévalóság kupolája) nevű épít-mény romjai mellett tartották. Ez az épület évszázadokkal ez-előtt, a Talmud és a Misná ko-rában zsidó templom volt, a-melynek romjaira bizánci bazi-likát építettek, majd évszázá-dokkal később mohamedán me-csetet. Az ősi zsidó templom fa-ragott kövekből léjtösen épült, bizonyára azért, hogy fekvésénél fogva is emlékeztesse az utódo-kat a Frigysátorra, amely a ha-gyományok szerint ezen a he-lyen állott.

A honfoglalás során Jehosua Bin Nun és Aharon főpap itt ál-lította fel a sivatagból hozott hordozható Frigyszékényét. Az-óta Silóban székelt az Örökkéva-lóság. A hagyomány szerint itt, Silóban osztotta fel az orszá-got az Igéret Földjét, Jehosua a 12 törzs között.

Itt temették el Éli főpapot és két fiát. Itt állott kerek 300 éven át a Frigysátor, amíg a fi-liszteusok kezére nem került, akik később Kirját Jáárimban adták vissza. Silo még a Máso-dik Szentély fennállása idején is szent zárandókhely volt a zsidók számára, sőt évszázadok-kal később még virágzó zsidó te-lepülés volt ezen a helyen, mint azt a zsinagóga maradványai bizonyítják.

Tel Silo, az ősi Silo romjait őrző domb, amelynek egy ré-szét 1926 — 1929-ben ásta ki egy dán régészeti csoport, Jeru-zsálemtől 40 kilométerre és Rá-mállától 25 kilométerre északra fekszik a Rámállá—Sóchem or-

Irta: FUCHS ÁVRÁM

szágot közelében, a Turmusz-Ajá nevű arab falu mellett. Az ása-tások során a vaskorszakból, te-hát a zsidó honfoglalás idejéből származó épületek, várfalak és sírbarlangok sorát ásták ki, iga-zolvva, hogy még mielőtt három évvel ezelőtt Dávid elfoglalta volna a jevusita Jeruzsá-lemet, virágzó izráeli település állt itt, amely abban az időben élte fénykorát. Isturi Háfarchi zsi-dó utazó 1322-ben itt járt és fel-jegyzéseiből tudjuk, hogy az iz-ráeli Silo romjain mecset állott, amelynek maradványai ma is láthatók.

A völgy és Silo környéke ma is gondosan megművelt, de arab tulajdonban lévő földek-ből áll. Így tehát a megfelelő termőföld híján az új Silo lako-sai csak a sziklás területen épít-kezhetnek és ezért mezőgazdál-kodás helyett az iparral foglal-kozó városalakók életét élik majd. Ha erre módjuk lesz...

THALIA SZÍNHÁZ — BEMUTATJA:
a torontói (Kanada) nagy sikere után
HELTAI világhírű darabját:
A TÜNDERLAKI LÁNYOK
PREMIEREK:
TEL-AVIV: február 14, ZOA-terem
HAIFA: február 18, Bétenu-terem
NATANJA: február 20, Wizo-terem
JÖVÜNK!

SPECIALIS ÁRUSITAS
EXPORT FELESLÉGEKBŐL.
Jersey kosztümök és ruhák
divatos és sportszerű modellekben.
Minden méret, különösen nagy méret.
Tel-Aviv, Allenby 76 (középső emelet).
Nyitva reggel 9-től este 6-ig egyfolytában,
pénteken — déli 12-ig.

NŐK FIGYELMÉBE!
Uj, haladó divat. Klasszikus stílus fiataloknak. Aján-lunk divatos ruhákat exkluzív anyagokból, mérték-
tűnt. Mielőtt határoz, nézze meg és hasonlítsa össze a kivitelezést és az árakat. Külöleges modellek kövér nőknek. Estélyi és sportszerű ruhák, kabátok, kosztümök, szoknyák és blúzok, továbbá női nadrágok saját anyagunkból vagy a megrendelőjéiből, gyári áron.
„LILIAN” exkluzív női ruházati ház
T.A. Schatz u. 2 (Dizengoff 160 sarok). Tel. 227870

CHOLONBAN
MIFGÁS
HÁREHIT HÁBÉNLEUMI
1000 m²-es csodás kiállítás
óriási ajánlatokkal és a legkedvezőbb árakon.
FIATAL PÁROK FIGYELMÉBE:
PÉLDÁTLAN AKCIO!
★ **SZALONOK KIÁLLITÁSRÓL engedménnyel 50%-ig**
Meghívjuk a közönséget, tekintse meg az új és csodálatos gyermekosztályunkat.
★ **HÁLÓSZORA KOMPLETTEK**
külföldi gyártmány 12.500.— IL mindössze
belföldi gyártmány 10.000.— IL mindössze
★ **BUFÉK**
MINDEN NAGYSÁGBAN ÉS MODELLBEN
ÁRUSITAS: 1978.2.4., szombat este 7-től és egész héten.
Nyitva kedden délután is ★ Díjmentes parkolás
CHOLON ★ KUGEL U. 45 ★ a parkolóhelyen (Rina mozival szemben)

A LEBUKÁS

Dávid Gur tanuvallomásából
(Részlet Ráfi Ben Sálom könyvéből)

A nyilasok december 21-én hatoltak be az Erzsébet-körút 13. első emeletére. Hamarosan le is tartóztattak bennünket. Ezzel a nappal gyakorlatilag meg is szűnt a műhelyben a hamis iratok gyártása.

A nyilaskeresztes nyomozók zsidókra vadászni jöttek a háza, és minket találtak. Ez a lebukás életünk legostobább fordulata volt, rettenetes könnyelműséget követünk el, hogy pisztolyainkat kinyújtjuk az előszobában, a kabátsebünkben. Az egyik kisebb szobában Fájgi (ez Feigenbaum beceneve volt) meg én kezdünk várni az epvik bördönt tartalmát, lázasan keressük a többi revolvert a bördönt alján. De még mielőtt megtaláltuk volna a fegyvereinket, a nyomozók már ott álltak az ajtóban. Egyikük betaszította a sötét szoba ajtaját. „Van itt valaki?” — kiáltotta s bedugta a revolvere csövét. Uev látszik, meghallotta a keresgélésünk zaját, mert második kiállítása közben már csőre töltötte a pisztolyt.

Nem volt választásunk. Kimentünk, meekötözték bennünket, elszedték az óráinkat, a pénzünket, az értéktárgyainkat, még a fölőllunkat is — s megkezdődött a kihallgatás.

Csak később, amikor már azt nézték, mit lehetne rabolni még, nyitották fel a bördönt. Tulajdonképpen csak akkor, egy óra elteltével jöttek rá, kik is vagyunk. Faggatni és ütlegetni kezdtek bennünket, abban a reményben, hogy nagyobb pénzösszeg van nálunk. Megpróbálták felrobbantani a város háza páncezlépcsőjét, mert azt hitték, hogy sikerült egy nagyméretű földalatti mozgalom törzskarának a nyomára jutniuk.

Az egyik nyomozó végigjárt a házban minden lakást, s ellenőrizte a lakók igazolványait. Az egyik lakó telefonált a rendőrségre, s közölte, hogy részleg nyilaskeresztesek garázdálkodtak a házban. A kiküldött rendőr nem mert egymagában bejönni, hanem készültéget kért a VII. kerületi párt házból. Mi pedig közben mepróbáltunk egyezkedni a nyilaskeresztesekkel százezer pengőt ajánlottunk fel, ha szabadon bocsátanak bennünket.

Balszerencsénkre ekkor befutott a készütség. Ezek is verni kezdtek bennünket, kifosztották a lakást, este 9 órakor pedig mindnyájunkat átvezettek az Erzsébet-körúti párt házba. A hat bördöntben, amely a készleteinket és a felszerelésünket tartalmazta, megtalálhatták egész Európa minden igazolványát, kezdve a Tito-bankóktól, okmányok ellenében adott elismervénytől, svájci utlevélről és a nyilaskeresztes párt fegyveres erejének az okmányaitól egészen a magyar katonai zsoldkönyvekig és hadiüzemek által kibocsátott igazolásokig. Nagy fogást sejtettek bennünk, s ez lett a szerencsénk.

Röviddel ideérkezésünk előtt egy 14-15 főnyi csoportot vittek ki innen a Dunához. A gyilkosok, amikor visszatértek, a részletekről beszéltek. „Láttad? Az egyik még mozgott... Még kiáltozott is... Hát beleeresztettünk még egyet...” Minket olybá vettek, mint akikre holnap ugyan-ez a sors vár... Fjéltájj nyugton hagytak bennünket. Ez alatt mi megsemmisítettük a zsebeinkben található papírjainkat. Egy részét megértük és lenyeljük, s így aztán nem jöhettek rá a lakáscímeinkre. Fjéltájj sorba állítottak bennünket, leszedték rólunk a téli kabátot, cipőt és szvettet, s felvették a személyi adatainkat. Természetesen ez is jó alkalom volt számunkra, hogy sorra ütleljenek bennünket.

Langer Mikit eltorltek egy gumbotot, mert őszertintük a szlovákiai zsidók ezer repülőgépet ajándékoztak Benesnek. Fájgit kidobták a folyosóra, mert felhozta, hogy az ő édesapja alapította meg Ersekújvárot a magyar pártot. Engem azért vertek meg, mert nem hitték el, hogy értszégiztem. Aztán felszólítottak bennünket, hogy rendezzük a hatalmas zsákmányt, mert ők nem ismerik ki benne magukat. Kezdjük a holmit kirakosgatni a bördöntből. Amit csak lehetett, az asztal alatt álló személtárába dobunk. A többi között odahajítottuk a rejtjelre meghívó-borítékokat is, mert rajtuk volt a meghívó neve is. Így sikerült megsemmisítenünk az áru előanyagot, nem adunk ki senkit, és nem hagyunk nyomatokat.

Langer Mikit átvitték a másik szobába, s mig csak Fájgi magához nem tért, Mikit vették kezelésbe. Fjéltájj hajnali 5-ig vertek szüntelenül minket. Alsóra vetkőztettek mind-

nyájunkat, hogy útéseikhez kikereshessék a legérzékenyebb testrészeket. Legkegyetlenebbek a 14-15 éves suhancok voltak, akik azért adták be az útésekre minden erejüket, hogy kitűnjenek a nagyok előtt. Az áldozat nyögése és jajkiáltása csak olaj volt a tűzre. De a kegyetlen „kezelés” ellenére sem tört meg egyikünk sem, nem adtunk ki semmiféle adatot, sem címet, sem nevet.

Az én „egyéni kezelésemre” később került sor. Én lévén a társaság legfiatalabbja, aránylag a legkevesebbet szenvedtem. Tudni akarták, merre van a kommunista nyomda, s milyen kapcsolatban állunk velük; megtalálták ugyanis a bördöntökben a „Szabad Nép” egy példányát, és egy „Tito-bankó” másolatát. A pribékek lassacskán belefáradtak, engedték, hogy leüljünk, aztán különleges esetként mutattak be bennünket a reggel 7 óra után beszállingozó feieseknek. Ekkorjárt volt Mikj a legrosszabb állapotban: szeme körül kék karikák, egész arca és teste tele volt vérző sebekkel. Egymástól némi távolságra a folyosón ültettek be bennünket.

Délelőtt 11 óra tájban azt láttuk, hogy Mikj, aki eddig magába roskadva állt az egyik sarokban, hirtelen feláll, majd elvágódik. Tehetetlenek voltunk, nem tudtuk segíteni rajta. Kétségbeesésünkben azzal próbálkoztunk, hogy egy székre ültettük, próbáltuk megintni, a testét dörzsölgettük, még mesteres lélegzéssel is kísérleteztünk. De állapota percről percre romlott, érvérese gyengült, lélegzése kihagyott, a szíverése elállt. Drága, szeretett bajtársunk ott halt meg a karjainkban. Frézhetünk bármit: a durva, kegyetlen nyilaskereszteseket csak nem tudtuk meggöngölni abban, hogy még egypárszor belérujanak, leszedjék a ruháit, és kihajítsák a tetemet. Mikj nélkül maradtunk...

Délutánra bűnügyi vizsgálatokban jártas detektívek érkeztek a rendőrszolgálatokról, és pszichológiai módszerekkel próbálták hatni ránk. Aztán autóbá ültettek és fegyveres kísérettel átszállítottak bennünket a Margit-körúti katonai fogházba.

Addigra már a hat bördöntnyi anyag négy bördöntnyire apadt. Egnéhány értékesebb tárgyat a nyilas „testvérek” tartották meg emléktárgyul maguknak: nyolc pisztoly, a sokszorosítógépet, élelmiszerjegyeket, stb.

A Margit körúton a hírhedten vérszomjas Balassa főhadnagy elé kerültünk. Másnap tudtuk meg, hogy Cvi Goldfarbot a „Dror”-esoporból, ugyanott tartják fogva a két felfedezett bunker embereivel együtt. Huszonharmadikán délután kihallgatásra vitték Fájgit. Mivel az ütlegetől súlyos agyrázkódást szenvedett, se enni, se a lábán megállni nem bírt, őrnagyden és sántitva én mentem helyette.

Előbb jónéhányzor elektromos sokkal puhították, aztán találomra kiemelték a bördöntökből egynéhány papírt, például egy menlevelet és egy bélyegzőt. Akármít mondtam, az igazat sem hitték el. Sorra vették a cionista vezetők nevét, s fagattak, ismerem-e őket, s tudom-e, ki mit csinált és hol? Nagyon örvendeztek, hogy a „Dror” tagjai után most végre a „Hásómér Hácáir”-ből is elkaptak valakit.

Bejelentették, hogy másnap tovább folvik a kihallgatás, és jegyzőkönyvet vesznek fel. Ezzel a verések szakasza lezárult, s az itelethozatal következett...

Csak később tudtam meg, hogy mivel nem mentem a műhelyből haza aludni. Pil (Mose Alpán) rájött, hogy elkaptak, s tüstént keresni is kezdtek. Megtudták, hogy a VII. kerületi nyilaskeresztes párt házban vagyunk, de miközben a kiszabadításunk dolgoztak, minket átvitték a Margit-körútra.

December 24-én, karácsony előestéjén, indultak Budapest ellen rohamra az oroszok. A „Nemzeti Számokkérő Szék” emberei ugyanazon az estén szökték el a Margit-körúti fogházból, ahol csak a hivatásos foglárók maradtak a helyükön. Amde lekétek vele s visszatértek.

A Margit-körút letartóztatottjait két csoportba osztották: az egyikbe kerültek a zsidók, a másikba a keresztények. A keresztényeket elvitték, mi, zsidók pedig azt vártuk, hogy minket is elvisznek kivégezni, vagy a helyszínen gépfegyvereznek be bennünket. De nem történt semmi aznap, sem másnap, sőt már december 25-én tárgyalni kezdünk a foglárókkal. Pénzt kínálunk nekik, s menlevelet ígértünk.

Délután névsorolvasásra szólítottak bennünket. Mindnyájunkat felsorakoztattak. Megjelent egy tiszt a városparancsnokságtól, és felolvasta a névsort. A foglárók arckifejezése azt jelezte, hogy sorsunk megpecsételődött. De a mi fiúinknek különösen csengett a névsor, mert sok olyan név is volt benne, amelynek viselője egyáltalán nem volt itt a fogházban. A jelenlévők neve pedig nem egyezett a névsorbelivel. Nyilvánvaló volt, hogy a névsor összeállítója egyáltalán nem biztos benne, hogy tulajdonképpen ki ül a fogházban; a foglyok ki is használták a nevek pontatlanságát, nem fedték fel a kilitüket, s nem léptek elő. Egyszer csak figyelmes lettem arra, hogy a nevetem szólítják: Rápos-Farkas Tibort.

A lakásomon, ahol Pillel együtt laktam. Ránosként jelentkeztem. Kívüle ezt a nevet nem ismert senki. Az utcán mindig Farkas Tibor eredeti papírjaival igazoltam magam. Amikor letartóztattak, első dolgom volt lenyelni a Rápos Tibor névre szóló papirokat, nehogy Pil nyomára vessések valakit.

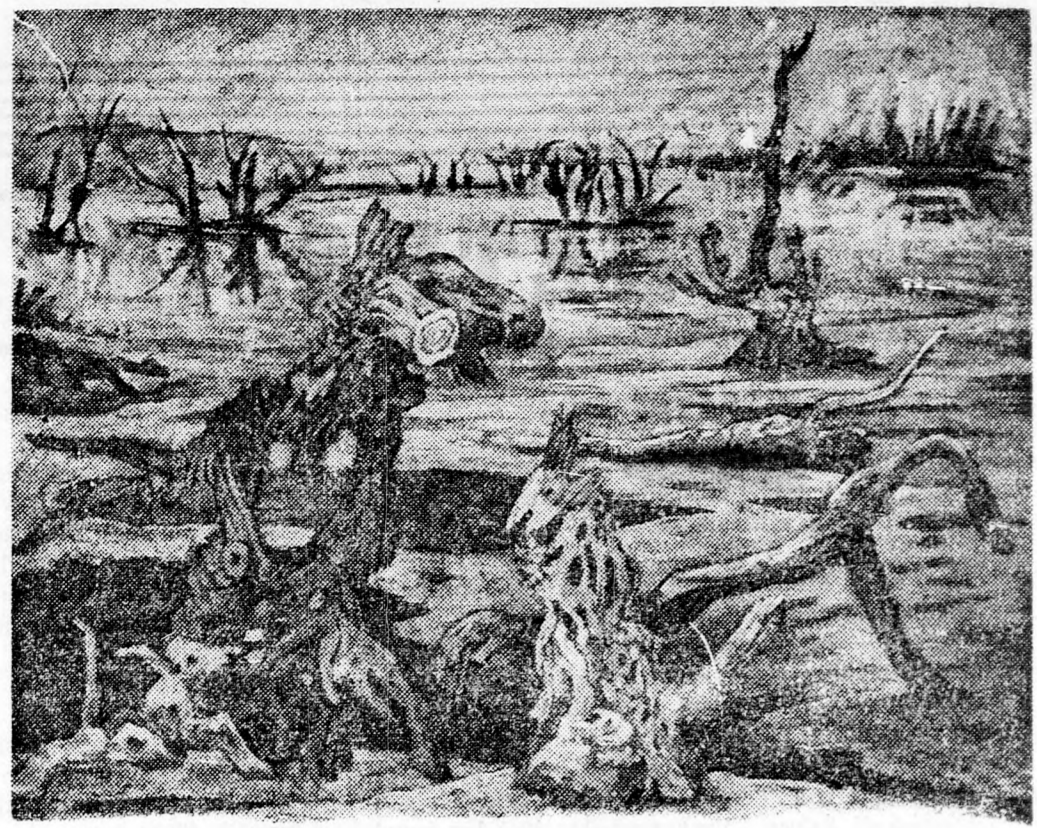
Azonnal árfutott az agyamon, hogy a Pil keze van a dolgban. Jelentkeztem hát Rápos Tibor néven és kiléptem a sorból. A többi a példámon felbuzdulva, szintén kiállott. A foglárók fel nem foghatták különös viselkedésünket, nemigen firtatták a nevek kérdését; az önként jelentkezők egész csoportját kivették, miközben meg voltunk győződve, hogy a halál elé megyünk.

Gépfegyveres katonák kíséretében meneltünk Buda néptelen utcáin. A városparancsnokságról küldött tiszt szabályosan végigjártotta a szerepét. Amikor túl jutottunk a Lánchídon, 17 főnyi csoportom élére állva, szó nélkül a mozgalom központi vezérkari törzse, a Wekerle Sándor-utca 6 szám felé vettem utamat. (Ez a svájci nagykövetség védett háza volt.)

— De honnan tudtad? — álmétkodott a tiszt.

Megpillantottam az épület bejáratánál ránk várakozó bajtársainkat, s ekkor éreztem át igazán harcosok bajtársaságának mély jelentőségét. Nagyon boldog voltam, hogy a bajtársaim mentettek meg.

Budapestet ekkorra már bekerítették. Az ukrán ezredek házról-házra harcolva foglalták el a várost. A járőreket halálos veszélyek fenyegették. Pillanatonként robbantak a Katjusák lövedékei. Amikor 1945 január 17-én a Vörös Hadsereg felszabadított bennünket, én éppen Mimisnél laktam.

SZILÁRD KLÁRI: TAJ

»AZ ÉLETÉRT HARCOLTUNK«

Ráfi Ben Sálom könyve az 1944-es Magyarországi chaluci ellenállásról — Szifriát Hápóalim — Moreset kiadás, Tel-Aviv, 1977

Sarkigazsággként megállapíthatjuk, hogy minden, ami a magyar zsidósággal kapcsolatos, komplikált, ellentmondásos, nehezen meghatározható — legyen az kapcsolata a zsidósághoz vallási-nemzeti síkon, vagy a befogadó országhoz. Ez talán annak tulajdonítható, hogy noha Magyarország földrajzilag Kelet-Európához tartozik, az ottani zsidóság, az adott körülmények következtében, kulturális - társadalmi szempontból sokkal közelebb állt a Nyugathoz, mint a többi kelet-európai ország zsidósága; liberálisabb körülmények között élt, sokkal több lehetőség volt az asszimilációra, közvetkezésképp jöbba aszt-szocializáció. Az első világháborút követő trianoni béke, amely magyarlakú nagy területeket csatolt Romániához, Csehszlovákiához és Jugoszláviához, újabb helyzetet teremtett, amikor ezeken a területeken élő zsidóság merőben más kultúrnyezetbe került, ami rányomta bélyegét magatartására.

Amikor ezeken a területeken egy része később visszatért Magyarországhoz, érzékelhető volt a magyarlakú — vagy részben magyarlakú — zsidóság mentalitásbeli tagozódása s ez nagymértékben meghatározta magatartását az 1944 március 19-ét követő időszakban is.

Mind ezt előre kellett becsátani, amikor Ráfi Bensalom (Friedl) könyvét tárgyaljuk az 1944-es budapesti chaluci ellenállásról. Bensalom, aki 1947-ben alijázott s később nagyköveti minőségben képviselte Izráelt Máliban, Kambodzsában és Romániában, annakidején a magyarországi Somér Hácáir egyik vezetője volt, majd a mozgalom részéről a cionista mentőmunka egyik főszerzője lett. A héber nyelvű könyv „Neváknú lómáns háchájim” (Az életért harcolunk) a mozgalom tagjainak hősi ellenálló-tevékenységét ismerteti az általános cionista mentőmunka keretében.

Bensalom 1944 januárjában — tehát mintegy két és fél hónappal a náci megszállás előtt — került Budapestre, menekültként, hamis papírokkal természetesen, s ez a tény máris szembesítette, bizonyos fokig, az akkor még — a körülményekhez képest — nyugalomban és legalitásban élő magyarországi zsidósággal. A szlovákiai és egyéb menekültek — beleértve lengyeleket is — mintegy külső kasztot képeztek, s pesti argóval „zenész”-nek nevezték magukat (nyilvánvalóan a „szintén zenész” kiszólás nyomán). A „zenészek” kezdetben a cionista mozgalomban is háttérbe szorultak a helyi vezetők mögött — egészen a németek bevonulásáig, amikor az egész magyar zsidóság mintegy „törvényen kívül” került, a vezetőség lába alól kicsuszott a talaj, s az illegálitásban megedződött „zenészek”.

A „zenészek” kezdetben a cionista mozgalomban is háttérbe szorultak a helyi vezetők mögött — egészen a németek bevonulásáig, amikor az egész magyar zsidóság mintegy „törvényen kívül” került, a vezetőség lába alól kicsuszott a talaj, s az illegálitásban megedződött „zenészek”.

A Somér Hácáirban volt így, hanem más mozgalmakban is, mint a Drorban, melynek élére a varsói gettóból menekült Goldfarb Cvi került (pár héttel ezelőtt hunyt el Parod kibucban). Bensalom rámutat a cionista mozgalmon belüli viszálkodásukra, március 19-e előtt — és után is; melyek nemcsak világnézeti ellentétek, hanem „fiatalok” és „öregesek” közötti fel-fogásbeli különbségek miatt is folytak. (Igaz, a frakciók közötti belső háborúság úgyszólván mintegy törvényszerűeként jelenmez minden rendű- és rangú illegális mozgalomban.) Felfogásbeli különbségek mutatkoztak a mentőmunka jelleget illetően is. A Kasztner-féle „nagy vonal” mellett (Kasztner, mozgalmi szempontból, az Ichud - Májáti képviselte, amely a németekkel való megegyezés alapján próbált tömegeket menteni, a chaluci mozgalom az „egyéni mentés” útját választotta: szöktetés Románián keresztül („tíjúl”), „árjásítás” hamis papírok útján, majd később a híres védelevek terjesztése (illetve tömeges hamisítása.)

Somér Hácáirban volt így, hanem más mozgalmakban is, mint a Drorban, melynek élére a varsói gettóból menekült Goldfarb Cvi került (pár héttel ezelőtt hunyt el Parod kibucban).

Bensalom rámutat a cionista mozgalmon belüli viszálkodásukra, március 19-e előtt — és után is; melyek nemcsak világnézeti ellentétek, hanem „fiatalok” és „öregesek” közötti fel-fogásbeli különbségek miatt is folytak. (Igaz, a frakciók közötti belső háborúság úgyszólván mintegy törvényszerűeként jelenmez minden rendű- és rangú illegális mozgalomban.)

Felfogásbeli különbségek mutatkoztak a mentőmunka jelleget illetően is. A Kasztner-féle „nagy vonal” mellett (Kasztner, mozgalmi szempontból, az Ichud - Májáti képviselte, amely a németekkel való megegyezés alapján próbált tömegeket menteni, a chaluci mozgalom az „egyéni mentés” útját választotta: szöktetés Románián keresztül („tíjúl”), „árjásítás” hamis papírok útján, majd később a híres védelevek terjesztése (illetve tömeges hamisítása.)

Ift meg kell állnunk egy pillanatra, mert felvetődik a történelmi kérdés: miért szorítottak a magyarországi cionista ellenállás kizárólag a mentőmunkára fegyveres ellenállás helyett? A könyv többször is visszatér erre a problémára s megadja a magyarlakú zsidóság fegyveres ellenállásának történelmi kérdését: miért szorítottak a magyarországi cionista ellenállás kizárólag a mentőmunkára fegyveres ellenállás helyett? A könyv többször is visszatér erre a problémára s megadja a magyarlakú zsidóság fegyveres ellenállásának történelmi kérdését: miért szorítottak a magyarországi cionista ellenállás kizárólag a mentőmunkára fegyveres ellenállás helyett?

Magyarország topográfiai helyzete sem tette lehetővé a partizán-küzdelmet, és idő sem volt a szervezkedésre: március 19-e után a magyarországi zsidóság felszámolása olyan villámgyors ütemben folyt, hogy nem maradt idő: „mire a magyar zsidóság felfogta, hogy mi történni vele, javarésze már koncentrációs táborban találta magát”.

További ok, hogy a zsidó fegyveres ellenállásnak nem volt „háttér”, nem volt mire támaszkodnia, tekintettel arra, hogy gyakorlatilag semmiféle más (nem zsidó) fegyveres ellenállás sem volt Magyarországon, mint ahogyan Horthy kiránsági kísérletének sem volt mire támaszkodnia.

A valóság az, hogy a zsidó cionista ellenállási mozgalom kapcsolatba lépett a nem-zsidó ellenállási mozgalommal, melynek sokkal hatékonyabb segítséget nyújtott, mint az neki: a zsidó chaluci ellenállási mozgalom látta el hamis papírokkal a magyar kommunista ellenállókat; helyesebben: az illegálitásban élő kommunistákat. Ebből a szempontból is rendkívül érdekes adatokat közöl a könyv. Megtudjuk, hogy a Sokmér Hácáir „műhelyéből” jutott hamis iratokhoz, többek közt Déry Tibor, Boldizsár Rajk, László, Péter Gábor, Márkus

György, Szilágyi Béla, Timár Mátyás, Klement Károly és sokan mások, akik később vezető szerepet töltek be a magyar kommunista rezsimben. Igaz, ezek egy része nem tudta, honnan erednek a papírok, mert közvetítő útján jutottak el hozzájuk.

Érdemes ezt megemlíteni, már csak azért is, mert Magyarországon a felszabadulás után, de különösen az utóbbi években, mesterségesen kitermelt „ellenállási kultusz” alakult ki: megpróbálnak legendákat szőni a valójában sohasem létezett, vagy legfeljebb elenyészően jelentéktelen magyar-kommunista ellenállási mozgalmak köré.

A Somér Hácáir ellenállóit tehát mindenekelőtt az életmentő hamis papírok terjesztésére, illetve „gyártására” specializálták magukat — odaadó elszántsággal, fokozódó életveszély közepette. Megdöbbenően csodálatos, hogy kezdetleges eszközeikkel, s az állandóan súlyosbodó körülmények között amikor szüntelenül szökní kellett egyik „műhely-helyisésekből” a másikba milyen tökéletességgel sikerült a szükséges okmányok legdurvabb skáláját hamisítani, a születési bizonyítványtól és keresztlevélvél kezdve, levente igazolvány és zsoldkönyvön, katonai nyíl parancson és nyilaskeresztes partizánigazolványon (!) keresztül Gestapo-igazolásig!

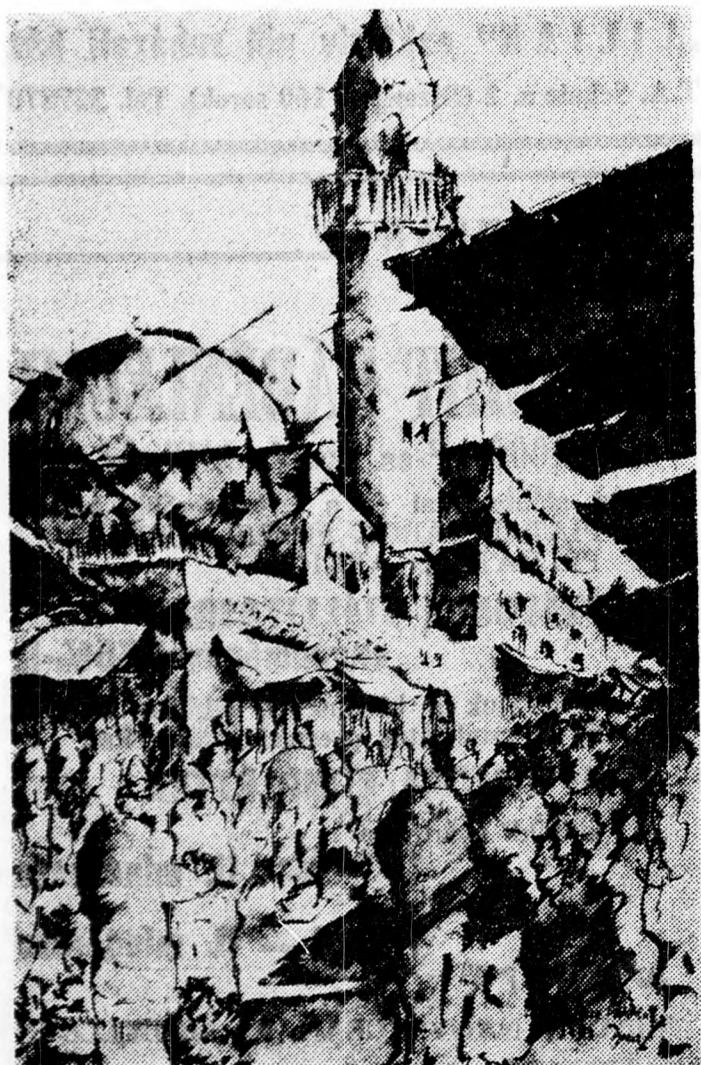
Es, persze, a „védelevek”! A könyvben közölt kimutatásból kiderül, hogy mintegy 120.000 svájci, többszáz más „védelevél”, 60-80.000 bejelentőlap, 10.000 születési bizonyítvány, ugyanennyi személyazonossági igazolvány, 3500 katonai alkalmatlansági bizonyítvány, hétézer élelmiszerjegy, s több ezer fentemlített, más okirat került ki a chaluci ellenállók „műhelyéből” — kilenc hónap alatt!

A papirhamisító csoport 1944 december 21-én bukkott le az Erzsébet-körúti házban. Az elfogottakat nyilas párt házba vitték, kegyetlenül megkínózták — egyiküket agyonverték — majd a többiket átszállították a hírhedt Margit-körúti katonai fogházba, ahonnan végül azonban sikerült kimenteni őket.

Volt azért bizonyos fajta fegyveres ellenállás is: a mozgalom egyes tagjai behatoltak a különböző rendfenntartó csoportokba — beleértve katonaságot, kisegítő karhatalmi alakulatot, nyilas „pártszolgálatos” csoportot, — vagy egyszerűen azok egyenruhát magukra öltve, portyáztak az okstromgyűrébe vont Budapest utcáin s számos elhurcolt, halálra ítélt zsidó közsönhefti nekik az életét.

A csoport tevékenysége kiterjedt a gettó élelmezésének feljavítására is: sikerült tonnaszámba élelmiszert vásárolni s bejuttatni a gettó raktáraiba.

A mintegy kétszáz oldalas könyv tényeket ismertet, s tények mögött azonban elszánt élmény BARKAY ZEEV (Folytatás a 12-ik oldalán)

IMRE ANDOR: AKKÓ ÓVÁROSA

PA
ALAPIT
3.- F
C
„Egyip
Egyipt
Washi
a Camp
gözni A
újítsa fe
olyan vá
hatják a
Szádát
Egyesült.
A Cam
beszélések
ságrókat
szédos vá
nak. A k
ujságirók
latkozato
keztetni,
akarja n
hogy n
ket ten
elérni
útján.
Carter
ványa ho
Begin
déknek
autonó
amit nem
elintézní.
A tárg
mitás sz
órákban
tődnak.
A meg
napiret
fegyve
tekintete
sült Álla
Boston
„IZR
ISMER
Átfogó
Boston
raid Ar
tap tegn
békégye
hajlandó
kel szolg
kóhók,
dezsék
A la,
gyalásra
és az E
Amenny
ilyen víz
az amer
és rész
alatt áll
A cik
ráeli K
mondott
ram sz
vezetek
letve a
ségekből
LUBIKI
A m
s
Hir
Tel